

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Coriintoo neiniquichene.

¹ Canune Faboro neeun. Cana Coaunera jerenohi neeinne, Jesocurisito cocoainanohi afosoto neein neeun. Cana nejera Sosenesi aina jiniiquiin neeinna ² caa quiricha laenacaanu. Satiin Coriinto neseu Cana Coaunera que banijiaineein rai iclesiaaneein nenacaauru cana nejeraauru raina, caa laenaain letoacaanu.

Satiin inarate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain araai laurii caje ranojoneein neeichene saijieein, Cana Coaunera que banijiaineein le laurii caje nena rijijieein neeiche, itolere sacutaain Jesocurisito coroejeein nenacaauru aina jiniiquiin.

³ Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoainuri inara coroatajanemiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito aina cuaainte rausiaenoinichaache.

⁴ Jesocurisito aina cuaain inara rausieca Cana Coaunerane corenihane, itolere bana corojeeun.

⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito ere tonoraain esenetaaichene aina cuaainte, jataain inara coroatajane Cana Coaunera, niicha jerenohin coitucuhin que ita rai raotojoein ereeichene coina. ⁶ Nitohanihane ainate, esinae rauhijiriin erena niha Curisito quene coitucuhin esenetaain

rijijieein neeiche. ⁷ Nitohanihane jaun, inara rai lanarinaain caohacha ichaquichene coina inara rai Cana Coaunera tenojoin, ocooca uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coaraquichene que tiaojoaain. ⁸ Inara berairichaaain Cana Coaunera satono que tiaain, inara suujua letono ichaelanaala neeichene coina, nabana turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana niha inara que tonaain ereine coataa. ⁹ Itolere banate, satiin naitoonjoa ichae Cana Coaunera. Acate inara cotijiae, jiniiquiin rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohichene coina.

Ita caje nelerucuruha Jesocurisito ranojoinun-rune

¹⁰ Canejeraauru, Cana Curuaanaa Jesocurisito corenihane inara rai aitoon, atiin ita suujua rijitjoeein nii leochaneein inara suujua cuaelanaala jiniiquiin raotojoein ichaohichene coina. Rachoojoein ichaaoche ita rijijieein coacuhin, ita rijitjoeein abaantaain.

¹¹ Nejesinajeein ita cotaairiin neeichene coitucuhanu Clohe laurichuru cajene jaunna, caa inara rai aitoon. ¹² Chaen techu, inara aina nenacaauru tabaaauru, “Canune Faboro lauri caje neeun,” jana leochaaaurute, “Canune Aforo lauri caje neeun” jana leochaaaurute, “Canune laen Fedoro lauri caje neeun” jana leochaaaurute, “Canune laen Curisito lauri caje neeun,” naaure.

¹³ Chasiinna araai lauriin neleruhin niha Curisitone coalanaala niritiin ereriquiche. Coatihachu canu Faboro nichaaunne inara coreniha coroso que ohanulune coalanaala. Niheichu, Faboro nichaaunne coreniha

baotisanojohi niheeiche. ¹⁴ Cana Coaunera coroaajihanu, Curisifo, Caiho, naajoainunri baotisaanune baiha leeochoaauru cachaauru baotisae nihanulune jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun nii chuni, Faboro nichaaunne laurinihane coreniha baotisanojohiniha nocoetiin erenaa nainihe. ¹⁶ Chaen nechu Esetefana lauri baotisaaunlu. Coatiha nii baiha chuni baotisaanune coitucuhaaun. ¹⁷ Coatiha cacha baotisaanune coina caletoaailu Curisito. Raujiaaincha jianacoon nenea nainecururichain cachaaurune bihanune cointate caletoaelu. Coatiha amurijiriin cha coitucueraneein nihanune coina caletoaailu. Nitohanihane saijieein cha coitucueraneein nenea rijijieein nere bihanune, cha que nelaterihe cana ichoteraneein nihane coina coroso que ohalu Curisitone.

Curisitote, niicha ichana naine aina niicha coitucuhi ichaa Cana Coaunerane jaan ne.

¹⁸ Nii coroso que ohalu Jesocurisitone que erenaate aonacure nii cha que nelatihei rijijieein nii nitajeeuruhane coina nenacaauru coitucuhichuru. Nete laen cana rai jianacoon cacha mitaeraneein ne nii erenaa, jeelai Cana Coaunera ichanohineein. ¹⁹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane: “Itolere coitucuureraauru coitucunojoi itajeeinne, nainaan ichaaoruha nainanacaaurune jaan itajereunni,” naain bihalu Cana Coaunera.

²⁰ Inae cha que nelateein nedaauruhi itolere coitucuureraauru aina cacha relaaaureraauru. Niheichu nelateein nedaauruhi, caa cana rai

chauratane que nenacaauru itolere coitucuur-
eraauru niha natiin. Satiin itolere coitucutoha no-
coenacaaaurute, leinjiin aaso rijijieein ratiri Cana
Coaunera. ²¹ Cana Coaunerate niicha coitucui
ichae, nabana nii niicha coitucui aina cuaain ni-
icha tei ichaonaa coitucuhin nichotenaa nainecu-
ruha nii coitucuhichurune coataa. Nitohanihane
jaaunte, rai nere letoae, satiin esenetaain jer-
iha cachane jianacoon ichaonaa nainihane coina.
Nete, nii nere esenetaaichuru, joenreein nelati-
hei rijijieein aonacuruhane niha natiin, esinae
rauhijiriin jianacoon cache mitaeraneein ne.

²² Nitohanihane jaunte, cojoelanaacojoai
coaana jerecure Joriocuru nichaaunne. Jana
Curiecocuru, cha coitucuuruhane jaanu
ariiriichure. ²³ Nena canacaanu, jianacoon cache
mitaeranu que Cana Coaunera letono coroso
que onaalu beebejihacaanu. Niite Joriocuru
rai leijiin nererojoecanaanein acaauru tee.
Jana Jorione lanaala nenacaaaurute, nechu
joenreein nelatihei rijijieein aonacure. ²⁴ Nete
Cana Coaunera cotihanoichuru, Jorionein,
Curieconein, naonjoaain nihacachene niha
natiin, nii letono Mesihasi Curisitote jeelai
Cana Coaunera ichanohin ichaain, niicha
coitucui coitucuhin nihane coitucuhacache.
²⁵ Cana Coaunera beratenojoin, joareein
nelatihei rijijieein coaraa cachane niha natiinte,
satiin cacheacha coitucui amurijiriin nelate.
Chaen techu Cana Coaunera icharatenohi,
nelatelanaala coaraa cachane niha natiin, jataain
cacheacha ichai amurijiriin, laraajiin mijiainein
nereein itolere bana. ²⁶ Canejeraauru,
coroatajajeeincha inara tabaauru cha

coitucuera rijijieein neeichene saiijieein, jitariin inara cotijiaain niha Cana Coaunerane que nainaa in ichaaoche. Nii ichoae tacaain techu coroatajajeeincha inara tabaauru nelateinneein nenacaauru cachaauru lauri caje neein, cocoainacaineein, naaonjoainein neeichene saiijieein jitariin inara rae Cana Coaunera. Nii que nainaa in ichaaoche. ²⁷ Nitohanein itolere que nainaa nocoetonacaauru necoeje chanunaa jerenacaaunte, jaolecooruha nii nainanacaaaurune jaancuru cachaauru janijiin cotijiae Cana Coaunera. Chaen techu nii leeochoauru amurijiriin nelatenacaauru raelanaala, nii nelatelanaala acaauruhacha coaracuri cachaauru raain ne Cana Coaunera, acaauru necoeje chanunaa jerenacaaun. ²⁸ Nitohaneinte jerenohinelanaala, coiintenojoneein, nelatelanaala, naaonjoaain cachaauruhacha coarai cotijiaain ranajaain ne Cana Coaunera, nechu nii acaauruhacha itolere amurijiriin nelatiha nocoenacaauru que jaoleconaa jerenacaaun. ²⁹ Nitohanein Cana Coaunera acatiha nihacachene jaun, nainihaacache leeochoauru amurijiriin nihacachene coaratihacachene. ³⁰ Cana Coaunerate raajenhane inara raain ne, rai Calaohi Jesocurisito aina neeichene coina. Chaen techu nii rai Calaohi Curisito coreniha chabana canaacha coitucuhi coitucuhin, coreniha osa caje mituhin, cha juaihoneein nena caje ichoteratenojoneein, jelai teein que banijiaain raotojoein nena coina ichae Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane quete:

“Caohachaai cana raajenhane canaacha ichai coreniha necohasitaacachene. Cana Curanaacha ichanojoiincha coroaecaachenete laen caohachae,” nae Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane.

2

Coroso que atinanojoin Curisito beratenojoin

¹ Aonacuche canejeraauru. Inara rai Cana Coauneraacha ichaneni coitucueraelanaala nena que iriha uhanune bana coatiha inaraacha coitucunaa nainihe que irinaaunlu. ² Nii inara aina nihanune bana, coatiha leeocho coacuhin que inara rai irihaaunlu, esinae rauhijiriin coroso que neein onaalu Jesocurisitohachane coacuhin que inara relaaunlu. ³ Chaen nech uhanune turuhanune nunuheneein, joenreein cache chaque nelatihei rijijieein turuunlu. ⁴ Niheichu Cana Coaunera jerenohin que inara relaanune bana coatiha canu esenetaaichene jerenacaun nii aitocuruha nii itolere coitucuerane rijitiin ereein inara relahaaunlu. Nena rai Suujue aina itolere ichana nainiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain inara que jereratichaaune jaun nii aina esenetaaichelu. ⁵ Leinjiin Cana Coauneraacha ichanenu esenetaain que jaecohichene coinane, nitohaneein inara relanajacoon, nabana suujua caje rocohin cachaauruhacha coitucunojoi que jaecohichene coataa.

Rai suujue aina cuaainte necoitucuherate Cana Coaunera

⁶ Nena laen inae acaauru suujua cuhane niicha esenetai aina iinacaauru rai jelai amuritoheriin

canacaanu que Cana Coaunera coitucueratenojoi que irihacaanu. Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauruhacha coitucui que nihei. Niheichu acaauru rai cocoainanacaaihuri nita-jerai nenacaauru coitucunojoneein nena que aitohaacaanu. ⁷ Acate caa cana rai chauratane coaunaane ajiniha, enene cana necaohachanu que niicha ichanenine que inae coausilu Cana Coaunera. Nii quene caa inara rai irihacaanu. ⁸ Nii coitucueraelanaala nena niicha ichanenu coausihalu Cana Coaunerane coitucuu renihane jaunte, coroso que teein nii cana rai caohacha icharaannu que letono atinaaurelu. Coitucuuruhane jananihane, coatiha coroso que teein atinaaururiheilulu caa chauratane que nenacaauru cocoainanacaaihuri. ⁹ Nete Quiricha Inoaensi cuhane:

“Cana Coaunera
belaichaauru rai,
chabana coanojoinelanaala nena
aonanojoinelanaala nena,
naaonjoainuri ichaain
acaauru que banihateein rucujue.
Niheichu chuni,
‘Naaonjoanrichaain’ naain que coaaura,”
naain beratihalune nainaane coina ichae
Cana Coaunera. ¹⁰ Nii niicha ichaneni, niicha
coacuillute cana que coitucuerate, rai Suujue
aina cuaain Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera
Suujuete, satiin niicha ichaneni coitucue, satiin
suujua cuhane niicha coaculine maajeein.

¹¹ Nihei chuni ita suujua coitucuna nainera.
Leinjiin nii suujua cuhane nena, rai suujuete
naine cacha suujua coitucuhane. Nii rijijieein

techu nene chuni Cana Coaunera Suujua coitucuera. Acaihaniji rai Suujue rai suujuaacha cuane nenaachate rai suujua coitucue. ¹²Coatiha canacaanu, caa Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijiein Moconajaera suuje rahaacaanu. Acaihaniji Cana Coaunera Suujuene raacaanu, aina cuaain jataain cana belaitohane jaun, cana rai niicha tei coitucunojoin aonaain coitucuhin nihacachene coina. ¹³Canacaanu relaa Cana Coaunera Suujuene jaan quene aitocaaanu. Coatiha canacaanu suujua cuhane canacaanuhacha coacuhi que aitohaacaanu. Nitohaneeinna Cana Coaunera Suujue beratenojoi bihacaanu, Cana Coaunera Suujue coitucuhin nenacaauru rai.

¹⁴Nitohanihane jaunte, Cana Coaunera Suujue raenihane coina ichaonaa, nii Cana Coaunera Suujue jerenohi coitucuhin tonorana nainene, nii chaque nelatihei rijijieein aonaane jaun. Niheichu aonaane niha natiin coitucunaa nainihei, Cana Coaunera Suujue sirinihane jaun. ¹⁵Nete laen Cana Coaunera Suujue siricha itolere coitucuhin coulurujuenaa nainereein. Nerinaain que tonaain que ereein aca coulurujuenaa nainera. ¹⁶Nitohanihane cointate, “Nihei chuni suujua cuhane Cana Coauneraacha coacui coitucuera. Niheichu chuni suujuatenaa nainera,” nae rai Quiricha Inoansi cuhane. Nete laen cana, coaauca Jesocurisitone rijijieein coaaucaache.

3

Canacaanune Cana Coaunera letononeein ita amihaneeon coroatajaneraneein nihacaanu.

¹ Canejeraauru, nii jauriaanejeein inara relaa uhanune bana, coatiha Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inae ijiin ichaonacaauru cachaauru relaanune rijijieein inara relanaa nainihaaunlu. Nii jaunna Cana Coaunera coitucuhichuru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun, Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inara relanaa naineneeunlu. ² Nitohaneechene jaunte, caaintaelanaala inara relaanulune jana, tonoraelanaala abaantana naineneeichelu. Niheichu enanetojoeein nihanatiin tonorana nainiheeiche. ³ Aihuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein enanetojoeein inara suujua coaraqichene jaunte, nii ita que necoelaain, ita que nererojoecaain, naajoaain neeiche, aihuruha satiin Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurune rijijieein. ⁴ “Canune Faboroacha ere tonoraaun,” jana leeochoauru “Canune Aforoacha ere tonoraaun,” naain ereeichene jaunte, jaiti Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun aitocoiche.

⁵ Coatiha canu Faboro nichaaunne chanihaaun. Niheichu cha nihei Aforo netonai. Canacaanune raujiaain Cana Coaunera letononeein, inara aina niicha ichaneni coitucuerateraneein canacaanu letoaa Cana Coaunerane rijijieein, niicha icharatenohin icharaneein nihacaanu. ⁶ Canune inara que Jesocurisito coitucuerateraneein neeun. Jana Aforote caohachaaain coitucuhichene coina que inara relaeraneein ne. Nete laen Cana Coaunera, nii aina cuaain chabana nitajenaachara ichaonaa teraneein ne inara rai.

⁷ Nitohanihane jaun, nii inara que coitucueratera nichaaunne, nii inara relaera aina chanein nihaacaanu. Cana Coaunerate laen nii inara relaacaanune jaan aina ijiin ichaohichene caina icharanein ne.

⁸ Nitoanihane jaun, canu inara que nii Cana Coauneraacha ichai cotucueratera nichaaunne, nii que inara relaera aina jiniiquiin ita rijiichaanu. Nete laen nii inara que niicha ichaneni coitucueratihacaanune cainareein Cana Coaunera.

⁹ Canacaanune Cana Coaunera letononeein canacaanu rai niicha tei amihanenaa que ita coroatajaneraneein nihacaanu. Inarate leinjiin ocoana aina leinjiin loreri rijijieein neeiche Cana Coaunera rai. ¹⁰ Jana canune, inara que amihanenaa nunuheteraneein neeun Cana Coaunera letononeein. Jana leeochoaurute, nii quiicha banesijiatei bucutejeeure. Nete, le cachanichaachene caohachaaain ichacaachene coaraain ichacaachene caohachae. ¹¹ Nihei chuni nainihei nii banesijia quiicha tenojoin coreein leeochoa tenaa nainera. Nii banesijia canuhacha teite Jesocurisito ne. ¹² Nii rai banesijia quiicha temunojoin ichoae te nainere, coata coreti, ajeri coreti, enuha, elele, jiarana nujua, naajoain caje nainecurure loreri ichacuruhane. ¹³ Nete, inae le cachanichaachene ichao cojuhin coaraa Cana Coaunerane cojoanonaa que turuhane bana, le cacha cachaauru amihaneon inanacaa cureein. Nii banate, usi tabainein ureein nii cana ichanaa cojuhin coaraane caina. ¹⁴ Chariji ichanaa teeinti mocohelanaala nii usi abaantae, nii icharate core raa cureein. ¹⁵ Jana mocoha nii niicha ichainete,

nitajiha cureein rai namihaneeo. Jana nii que amihaneite, nii usi caje nichotereein cha colane.

¹⁶ Tana Cana Coaunera loreri neeichene jaun, inara suujue cuhane niha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera loreri neeichene jaunte, osa que inara saruhin baasoneein inara teranihane, Cana Coaunera loreri aasaeca aicheein. Niite aca itajiha cureein Cana Coaunera, acaihaniji rai loreri neeichene saijieein inara ichao asaecane coreniha. Inarate nii rai loreri neeiche.

¹⁸ Coa inara raaje necoritaache Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein itolere coitucuha nocoetiin. Nitoaneein neeichene, nii baiteein enacoauneein Cana Coaunera coitucuhin neeuchete, esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neeiche. Nii banate laen esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neriquicheein. ¹⁹ Nii quete, “Nii itolere coitucutoha nocoeeuruhane jaan aina raajenihane necoritaauruha que jaoleconacaaaurune coinata ichae Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²⁰ Chaen techu coaiteen, “Nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaunojoite, nii cha que nelatenihane coitucue Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²¹ Nitohanihane jaun chunocoha cacha, joenreein namute cacha rijijieein ichaohane nainihe, raotojoeein niha nocoetiin necohasitaane. Satiin itolere inaraacha lateite, inara rai teein ne Cana Coaunera. Aihana jaun, Cana Coauneraachate coroaana nainequiche, inara rai itolere teein

nihane coreniha. ²² Canu, Aforo, cana rai chauratane, cana rai ichaonaa, caa ena nenea, cabaiha neenihun, niichurute Cana Coaunera tenojoineein neeure inara rai. ²³ Jana inarate Curisito rainequiche. Jana Curisitote Cana Coaunera raine.

4

Afosotooru amihaneeo.

¹ Cana Coaunera ichanohi coitucuheraelanaala nenea que Curisito letononeein rai cacha relaeraneein nihacaanune coitucuhichenete caohachae. ² Chaelai icharaanu que letononeein nihacanete, nii cana letoaera suujua rijijiein nere tonoraain ichacaane caohachae, nere tonoraain nihacane coitucunaa nainiha nii cana letoaerane coina. ³ Nena laen baasoneein ichacaaunne coitucueralanaala canu que ereein neeiche cocoainanacaaihuri ainane nihanatiin, cha que tonajeneun. Niheichu canu raajenihane nihanatiin baasoneein, caohachaaain, naajoaain ichacaaunne coitucunaa nainihaaun. ⁴ Nena, nii casuujua cuhane baaso ichaenihanune coaucaaanne, canu baaso ichacaaunne coitucunaa naineneun. Cana Coaunerate laen, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoannune coitucuha cureein. ⁵ Aihana jaun, “Acate baaso ichae,” naain leeochoauru que erenea nainiheeiche acaauru ichao coitucueralanaala. Jauriaanejeein turuha cana Curuaanaane cohacuche. Acate laen nainereein, jitariin nii suujua cuhane acaauruhacha coacuhi, acaauruhacha ichai, naaonjoainuri coitucuhane.

Nii banate caohachaaain icharaauru lecachaauru coroaereein Cana Coaunera.

⁶ Canejeraauru, inara caohachanu quene caa inara rai Aforo, canu, naaonjoain nichaanune ichanohin que cuaain inara rai beeeun, caje coauneein canacaanu ichanohi que coacuhin, rijijieein ichaquichene coina. Nabana Quiricha cuhane aithane edaa cuaain ichaquichene, nabana leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nenea coacuhin, acaauru que jaolecohichene coataa. ⁷ Chariji inara rai leeochoaauru amurijiriin neeichene jaannu teein ne. Chariji inaraacha sirii, Cana Coaunera tenojinelanaala siriquiche. Tana Cana Coaunera, inara rai itolere tihane coitucuhichene. Nii saijieeinte inara raajenihane cha eruhera rijitiin inara necohasitaacha que neeiche.

⁸ Nitohaneeichene jaunte, itolere inaraacha jerei siriin, itolere cacha curuaanaa *rey* niha nocoetiin, canacaanu latiha nocoeteneeiche. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin *rey* esineenein neneeiche, inara caje canacaanuhacha latei bajaain, inaraacha sirii sirichaneein nihacaanu canacaanu netonaine coina. ⁹ Canacaanu afosotooru nichaanune raite, jataain leeochoaauru amurijiriin necairichanaa coaraain ohacaanune coina ichara tocoaneein canacaanu te Cana Coaunera. Chaen nechu, satiin anjeraauru, cachaauru, naaonjoainuri notaracae nihacaanu, nii cairichei coaraain.

¹⁰ Curisito esenetaain niicha jerenohin tonoracaanune corenihane, aaso cha coitucuhi rijijieein nihacaanu. Jana inarate, itolere Curisitoacha jerenohin coitucutoha nocoetiin neeiche.

Chaen techu, joaereein nelatihei rijijieein niha-
caanune jana, inara itolere amurijiriin laraajia
nocoetiin neeiche. Nitohaneeichene jaunte, inara
leechoaauru aina jiniiquiin, canacaanu que jaole-
cohiche. Jana leechoaaurute, inara que suujua
acatecure.

¹¹ Enanetjoeein mijitena, cocoiinina,
cajione, naaonjoain que necairichaacaanune
jianihacaanu. Nii canacaanu que jaolecooruhane
ichoae tacaain techu, canacaanu que
nererojoeacaure. Niheichu nii canacaanu
nenaja niha natiin. ¹² Chaen nechu cotaaceaanu
canacaanu bijiicha que amihanejeein.
Canacaanu cotaicha raine, caohachaaain nihane
coina irihacaanu. Chaen nechu canacaanu
rerohecaauruhane niha natiin abaantaacaanu.

¹³ Canacaanu rai baasoneei iriha cachanena,
raotojoeein tonoraacaanu. Nitohaneeinte caa
cana rai chauratane que jaoleneein nena utoone
rijijieein canacaanu coaraain, enanetjoeein
canacaanu que jaolecoore.

¹⁴ Coatiha inara necoeje chanuha aitiin laena-
haaun. Inara suujuatihane ichaaun. Inara be-
laihanu canu calaohi rijijieein neeichene jaun.
¹⁵ Inara Jesocurisito ranojoeineein neeichene re-
laeraneein neeuruha lechoonca oaraancaneein
niha natiin, coatiha acaauru inara inacanihei.
Canune laen inara que, nii enene inaraacha es-
enetai Jesocurisito coitucuerateein, nii osa caje
nichotiha cachane jaan ichaonaa, naaonjoain be-
raneein inara inacaneein neeun. ¹⁶ Nitohanihana
jaunne inara rai aitoon, canu ichao rijijieein
ichaohichene coina.

17 Nii ichaohanune rijijieein ichaohichene coinane, nii Cana Curuaanaa coreniha cacalabicasuujua rijijieein nenea Timoteeo letoaaun. Acate Jesocurisito esenetaeraneein nihanune ichao rijijieein, Jesocurisito ranojoihunru rene turuhanune jaaunru inara relaanune coauquichene coina inara rai bereein.

18 Inara tabaaaurute inae itolere coitucuha nocoetiin raotojoeein neeure, inae inara rene nacoauneein tururichaaunine esenetaaurenihane jaun. 19 Nena Cana Curuaanaa jerihane enanocoojoa inara rene bedaeniha ureeunni. Nii banane, nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coareeunni, nii nelatecuruhane coaracaaunne coina.

20 Coatiha erenaacha nihei Cana Coaunera Cojoanona. Acate canacaanu cocoainae, itolere ichana naineein, itolere rucuhena nainichaanune jaannu tein. 21 Aihana jaun cha jeriquiche. Rauhijiriin inara casetecaa uhanunena jeriquiche. Ainihane jataain inara belaa inara coaraa uhanunena jeriquiche.

5

Baasoneein ichoai sitaauche inara caje.

1 Leinjiin nii inara jana nenea, rai inaca comasai- nebaene siriha rai comasaineinne coitucuhanu. Nitohaneein ichaonaate, jataain coasinacai ne. Nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru niha natiin, nitohaneein ichaonaa nainecuruhi. 2 Nii saijieeinte caohacha ichaa nocoetiin rachoojoeeiche, bana nii baaso ichaquichene que coacuhin inaderaelanaala.

Aihana jaun inara jana nitohaneein ichaoa cachane sitaauche.

³ Canu jaberoconein inara aina nenihanune niha natiinne, canu sujua cuhane inara coaaree-unni. Nii jaunna caa inara rai canu jaberoconein netiin aitocooaunne rijitoojeein aitoon, canu Jesocurisito cocoinanohineein nii caitoonjoa tochaneein baaso ichara casetecaaichene coina.

⁴ Ita taojiaaichenena canu suujua cuhane inara coreniha Cana Coaunera bajareeunni, caohachaa inaraacha ichaneni ichaquichene coina. Chaen techu Cana Curuaanaa Jesoso netonai ecu nicha ichana nainei letoareein, ecu inara aina nihane coina. ⁵ Nii jana laen, nii baasoneein ichaonaa cacha teeuche Moconajaera rai, nitajiha rai jaberocone niha natiin, inae turuha Cana Curuaanaa Jesusone bana rai suujue nii caje nichotihane coina.

⁶ Nitohaneein neeichene jaun, nainiheeiche caohacha ichaa nocoetiin ereeichene. Inarate, “Coeraai curu cuhane jorerera tihacanete enaacha coerae,” naa erenaane coitucuhiche. Charijieein teeinti nii jorerera lomohe nii coaeraai, nii rijijieein techu inara ichao aasaeraneein ne nii inara jana nena baaso ichara cacha. ⁷ Aihana jaun charijieein teeinti jorerera jaohin, jorerera colane faan jaaure Fasocoo beseta bana quihuruhane coina. Nii rijijieein nii inara jana nena cacha baso jaoche, nabana rai nichao baaso aina inara ichao asaaecane coataa. Curisitote, carenero sooruhane rijijieein Fasocoo bana cana coreniha sohin jaaorelu, jianacoon nihacachene coina.

⁸ Charijieein teeinti baaso ichara cojunacaneein niha jorerera jaun, Fasocoa beseta bana nii jorerera colane ichanohi faan quihacache. Nii rijijieein techu nii jorerera colane ichanohin faan rijijieein, aihalu Jesocurisitone rijijieein, cana jana baaso sirilanaala ichaohacachene caohachae.

⁹ Nii leecha quiricha, inara rene canu letoanojoin cuhanena beeun inara rai, nabana namute quicha aina, leecha ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru raain neeichene coataa. Nii rijijieeinchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leecha quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru ranaa nainiheeiche. ¹⁰ Coatiha nii Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru, namute quicha aina, leecha ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru caje amuhichene coina aitohaaun, Chunijiun cuhichene niha natiin lanaenerichaaain baaso icharaaurune jaun.

¹¹ Raujiaaine inara rai aitoon nabana nii Cana Coanera coitucuhin neeuruhane saijieein, nii nejelau sinijeranelanaala nena aina ichaonacaauru, barioneein ichaonacaauru, nii ichanohineein nena coaneraacha esenetaeraauru, casajenetiin, ajetoritiin, asijiauharitiin, naaonjoaain nenacaauru aina, “canejera,” naain acaauru rai ereein neeichene coataane aitoon. Jiaonriha Cana Coanera coitucuha nocoetocuruhane saijieein

nitohaneein ichaonacaauru aina nelaurihaain lenonequichene.

¹²⁻¹³ Coatiha nii joenreein Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichacuruhane niha natiin acaauru rai ereein rucuhena nainihaaun canu. Cana Coaunera telaen, nii baaso ichacuruhane coitucuhin, acaauru que niicha ichaneni coitucureein. Nete laen inara nainequiche, nii cana rijijieein Cana Coaunera coitucuhin nenacaauru baaso ichacuruhane rucuhequichene caohachae. Aihana jaun, nii inara jana baasoneein ichaonaa cacha sitaauche.

6

Jiaonriha nejesinajeein inara rai niha chatohanai rucuhenacaine Cana Coaunera coitucuelanaala nena cocoainanacai rene cuhichene.

¹ Chunocoha inara rijijieein Cana Coaunera coitucuera, inara rai baaso ichaane jana colurujuenaa jeriquichene, nainiheii nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cocoainanacaihuri jaesiocuru rene couluru-jueeichene. Raujiaainchate nainere Cana Coaunera coitucuurera bichauheneeuuru rai beechene, caohachae acaauru coitucuhin rucuhecuruhane coina. ² Tana Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaunruhane coitucuhin, rucucherichaacheein Cana Coaunera coitucueraneeine coitucuhichene. Nitohaneein Cana Coaunera coitucuhichuru ichanohin coitucuhin rucuheneein nerichaacheeinne saijieeinte, nii aansijiin laaiojiri caaintaelanaala nena rucuhena naineneeiche. ³ Tana

Cana Coaunera letonocuru, anjeraaurune maajein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin rucuhena nainerichaacheeine coitucuhichene. ⁴ Aihana jaun chanuna jana chaen jaiti cau nenea ichaonaa que ichaohichene jana inara aina baaso ichaa inara rijjIEEEIN Cana Coaunera coitucuhherane, nii Cana Coaunera coitucuurera rai chanelanaala nenacaauru joesiocuru rai coulurujueein naaonjoaainche. ⁵ Nocojequichene jaan nuquene caa aitoon inara rai. Tana inara Cana Coaunera coreniha ita nejera nejesinaneeeinne, ita rai baaso ichaain neeichene nihanatiin niha leinjiin inara jana rucuhena nainerane coitucuhichene. ⁶ Chaen techu nii ita nejera nejesinajeein ita cotaachene, nirijjIEEEIN jianena coacuelanaala cocoainanacaaihuri- Cana Coaunera coitucuelanaala nenea rene amaaIn naaonjoaainche. ⁷ Nitohaneente, nejesinajeein ita rai aasaeriin baaso ichaquichene coreniha ita coulurujueein jataain banejelanaala baaso ichaquiche. Chanuna baaso ichaain ita coulurujueichene ajiniha, baaso icharanihane abaantaeneeiche. Chanuna coaraain inara basijiaauruhane abaantana naineneeiche. ⁸ Nete nii abaantana coacuelanaala, Cana Coaunera coitucuhera nejesinaneeein ita basijiauhin naaonjoaainche.

⁹⁻¹⁰ Tana nitohaneein necha aansaineein nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanona que nenea nainecurenerichaaInne coitucuhichene. Nitohanihana jaun jiaonriha inara coritaaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune esenetaaichene. Coatiha Cana Coaunera Cojoanona que

neeururinaain namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru, nii rijijieenchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru, namute cacha ichanohineein nenea coauneraniha niicha beeri belaichaauru, sinijeraocuruhane niha natiin leeocho ene aina ichaojeraquuin nenacaauru, namute quicha aina ichaonacaauru, asijiautooru, coriquiicha que coacuhin ichaonacaauru, ajetoriaacuru, namute cacha cairichaa casajenetiin ichaonacaauru, nii nechu namute cacha cairichanaa jerenacaun baasoneein suujuateeureraauru, naaonjoainurine coitucuhichene. ¹¹ Nii rijijieeinte nerejetocure inara tabaauru netonai. Nete inae enene nii caje couluunojoneein jianacoon neeiche, Cana Coanera cachanein. Chaen techu, inae nii ujuaihoneein neeichene caje, inae Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Coanera Suujue, naaonjoainuri coreniha jianacoon neeiche.

Suujua letono ichana nainihe i cacha.

¹² Chaen techu, “Nainichaaun joenreein quicha jerei ichacaaunne,” naain ereeiche. Esinae rauhijiriinte niqui aitocoiche, nete caohachaene satiin itolere joareeinha ichana jerichaane. Aihana jaun nainihe cana jaberoco amuritoeratihaca nii canaacha ichai que ne. ¹³ Esinae rauhijiriinte niqui, “Itolere lenonete counanajoi ne, que lenoneein ichaohanune caina. Nii rijijieein techu jatoroaain ne, canu suri jitariin canuhacha

quii raane coina,” naain ereeiche. Nete inae ecu tihane bana, lenone, cana jaberoco, naaonjoain satonotereein Cana Coaunera.

Nii rijijieein techu cana sinijera ainaacha ichaohacachene coina cana coaunaain nelu Cana Coaunera. Coatiha joenreein cana sinijeranelanaala nenacaauru aina canaacha jerei ichaai ichaonaa coina nihein.

Nii jaun nainihaacache joenreein naosateein nihacachene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte, Aca jerihane rijijieein tonoraain nena, Cana Curuaanaa ichatiha O cajene rijijieein cana ichatiha cureein Cana Coaunera. ¹⁵ Tana nii nitohanihana jaun, Curisito jaberoco niha inara jaberocone coitucuhichene. Aihana jaun nainihe, Curisito jaberoco niha inara jaberocone jaun, leinjiin coriqui jeriha quicha aricha ene jaberoco rijijieein inara jaberoco teeichene. Nitohanein jerihane inara jaberoco tenaa nainiheeiche. ¹⁶ Tana leinjiin ene cojoaeloroe aina, niicha jerei ichaa cachane, inae ita jaberoco que jaberocoha cachane coitucuhichene. Cana Coaunera Quiricha cuhane techu, “Ene aina ita raain niha cachanete, jiniquuin ita jaberoco que jaberocooa rijijieein ichaaurureein” naain ne laenanohineein. ¹⁷ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coitucuhane, Cana Coaunera suujue aina suujue te catcha. ¹⁸ Nitoanihane jaun leeocho ene jereein coaraain, aina inaraacha jerei ichana coaauquichene jelai caje amuuche tonoraanelanaala, nii rai sinijeranelanaala nena ene aina naosatelanaala. Leeocha osa que neosatiha cachane niha natiin, coatiha laen rai jaberoco aasaehai. Nii comasainelanaala nena ene aina

niicha jerei ichaain niha cachanete laen, raajeni-hane rai jaberoco aasajeein naosatiha ai. ¹⁹ Tana inara jaberoco, Cana Coaunera tenojoin rai su-ujue nenaja nihane jaun, inara suujue cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuene coitucuhich-ene. Aihana jaun coatiha inara, inara raajenihane inara jaberoco eroraniheeiche. ²⁰ Cana Coaunera jataain coreein inara coreteen nihalune jaunte, acaihaniji raaichaneein neeiche. Aihana jaun naitoonjoan tonoraain niicha jerei ichaain nee-ichenete caohachae.

7

Nisinijerateein niha cachane que suujuatera

¹ Enane laen nii quiricha inaraacha letoai cuhane, canu caje inaraacha bajai bereeunni inara rai. Caohachariha niqui ene raelanaala niha quichane. ² Nete enaaiha joareein ene aina niicha jerei ichana jeriha quichane jaun, le cacha cachaauru comasaihocane caohachae. Ni-tohanihane jaunte, enecuru netonai niha natiin caohachae nelanajaain neeuruhane.

³ Chaen techu jiniiquiin nii rai lana aina, ita ere tonoraain raotojoein jiniiquiin ita coiinte-lanaala neeuruhane caohachae. ⁴ Coatiha nii ene inae lanaocane raaje jaberoco eroranihei. Rai lanate rai jaberoco erora ne. Niheichu nii quicha niha natiin comasaihocane raaje jaberoco erora nihei. Rai comasaite rai jaberoco erora ne. ⁵ Aihana jaun nainihe i inara sinijera aina ita coiinteein neeichene. Cana Coaunera ba-janaa jeriquichenete laen jiniiquiin cosinacaaich-ene coina nainequiche inara sinijera rai beein,

ita suujua rijitoojoein coacuhin ichaquichene caohachae. Nii baihate naineriquiche coaiten jiniquiin raotojoein inaraacha jerei ichaquichene caohachae, nabana inara amuritoha moconajaerane osa que nesarucuichene coataa.

⁶ Coatiha inara letoahaaun necoansajiaaichene coina. Niheichu nii coatiha, “Coa necoansajiaache” nahaaun. ⁷ Raujiaainchane niqui canu rijijieein neeichene jereeun. Nete Cana Coaunera tenojoineein nejelaunihacoaain ichaohacache, tabaauru leechaneein, naaonjoaain.

⁸ Ene colane nenacaauru, autanaauru, naaonjoainuri raine aitoon, nirijieein sinijeraaona coacuelanaala neeuruha canu rijijieeinne coina. ⁹ Jana nichao berainaa nainecurenihane necoansajiaauruhine. Nii amuritoeriinte caohachae sinijeraaocuruhane, nabana inacoojoein necairichaaauruhane coataa.

¹⁰ Inae sinijera aina nenacaauru raine laen aitoon, casuujua letononeein que airijiin, caa caitoonjoante Cana Curuaanaa aitoonjoanne. Jiaonriha inae leesajeein nisinijerateein niha enene, nii rai lana jaonaa coacuhin nihane.

¹¹ Jana nii rai lana jaohin niha nii enene, jiaonriha nacoauneein leecha quicha ranaa coaucane. Chaen techu naine nacoauneein nii quicha niicha joai rai ereein, ajetein cainaa nii enene caohachae. Nii rijijieein techu rai comasai jaonaa nainene quicha netonai.

¹² Caa caitoonjoa caje cuaainna laen casuujua caje rocohin inara rai aitoreeunni. Coatiha laen Cana Curuaanaa aitoonjoan nihei. Chuno-coa cana nejeraauru inae sinijeraquuin neein

Cana Curuaanaa esenetaera nihane jana nii ene
Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena niha nii
enene, ainaacha ichaonaa jeriha nii enene, naini-
hei nii ene jaoha nii cana nejerane. ¹³ Jana ene,
inae leeinjiin quicha aina nisinijerateein neein
Cana Curuaanaa esenetaera neniha nii rai lanane,
ainaacha ichaonaa jeriha nii lanane, nainiheii nii
rai lana jaoha nii enene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte
nii quicha, Cana Curuaanaa esenetaelanaala ne-
naa nii Cana Curuaanaa esenetaera ene que sini-
jeraquuin nihane jaun, Cana Coaunera que bani-
jiaain ne. Jerichanejeein techu Cana Curuaanaa
esenetaera ene, Cana Curuaanaa esenetaelanaala
nena quicha que lanaaocane, inae acaentonai
Cana Coaunera que banijiaain ne, nii Cana Cu-
raanaa esenetaera que sinijeraaocane jaun. Ni-
tohaneein nenihane, coatiha Cana Coaunera que
banijiaain neein neeururihei inara bereecuru.
Nete Cana Coaunera que banijiaain nena beree-
neein neeuruhane jaun, jerichanejeein inara ri-
jijieein Cana Coaunera cachaauru aina jiniiquin
neeurureein. ¹⁵ Aihana jaun nii ene, quicha,
naaonjoainuri Cana Curuaanaa esenetaelanaala
nenacaauru, nii rai sinijera Cana Curaanaa esene-
taera jaonaa jerihane jaohine. Nitohanihanete
nii ene cana nejera, nii quicha netonai cana
nejeranihane, nii ujuaihoneeuruhane caje jiana-
coon neeurureein. Cana Coaunerate inara raain
nelu, raotojoein caohacha ichaonaa que ichao-
hin neeichene coina. ¹⁶ Tana ii lana nihane jaun,
ii coreniha ichoteratenojoneein jianacoon nena
nainerihanine coitucuhine. Jana ii, lananeeine
tana ii coreniha ichoteratenojoneein jianacoon

nenea nainerihani ii comasaine coitucuhine.

¹⁷ Atiin nainequichene rijijieein, inara rai cha chaquichene jaanu teein nihalu Cana Curuaanane rijijieein neein, nii inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohichelune rijijieein ichaaoche. Caa inara rai aitocooaunne jaan quene, satiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru rai aitoon.

¹⁸ Aihana jaun chuni jaberoco macohi cari molonojoin nihane jana cotijiaain niha Cana Coaunerane, jiaonriha molonojoin niha rai jaberoco macohi carine suujihane. Jana chunocoha jaberoco macohi moloeratelanaala nihane jana cotijiaa Cana Coaunerane, jiaonriha rai jaberoco cari moloeratihane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatihei, molonojoneein, molonojoinelanaala, naaonjoaan cacha jaberoco carine. Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain ichaohacanete nii amurijiriin nelate.

²⁰ Nitohanihane jaun satiin Cana Coaunera cotihanohichurute naine, nii cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohalune rijijieein jerichanejeein ichaohane caohachae.

²¹ Aihana jaun inara amute cacha letononeein core colane rai amihanejeein esclavo neeichene jana inara cotijiaa Cana Coaunerane, coa nii que tonajeein nihache. Nete laen inae ena nii esclavo neeine caje nichotena naineine, raotojoeein jianacoo nichoteeu.

²² Nii rijijieeinte Cana Curuaanaa jerenohin esenetaane coina cotihanohichuru osaaonacaauru, inae enene rai nosa caje jianacoon, Cana Curuaanaa letononeein neeure. Jerichanejeein techu nii letononelanaala nenacaauru coti-

hanohichuru, enene Curisito letononeein rai nicha jerei icharaneein rai esclavo neein neeure.

²³ Cana Coaunerate jataain coreein inara coreteen nelu. Aihana jaun nainiheiche inara amute cacha letononeein nenea coaaquichene. ²⁴ Aihana jaun canejeraauru, atiin jerichanejeein nii cotihanohineein neeichene bana ichaohichelune rijijieein, inara ichao corenaa coacuelanaala Cana Curuaanaacha jerei rijijieein ichaaoche.

²⁵ Nii necoansajiaeniha cachane que, carai beniha Cana Curuaanaane jaunna coitucuheneeun rauhijiriin. Nete aca canu coroatajanihane aina cuaain, inara rai rauhijiriin beeun. ²⁶ Caraita nii nihane rijijieein, comasaihocane comasaiquelanaala, lanaaocane, lanaquelanaala, naaonjoaain neeuruha enecuru aina jiniiquiin quichaaaurune caohachae, caa ena caaintati ichaonaa que ichahocachene jaun. ²⁷ Aihana jaun comasaihoquichene jiaonriha jaohichene. Niheichu inara comasai colane neeichene jiaonrihachu ariichene.

²⁸ Nete necoansajiaain neeichene naosatiha aineriquicheein. Niheichu leinjiin ranuna niha natiin nelanajaane naosatiha aihei. Nete laen necoansajiaain neeichene necairichaa curiquicheein, nitohaneeichenena niqui jereneeun.

²⁹ Canejeraauru, caa quene inara rai erenaa jereeun. Inae ichuunnejeeonriha cana rai janonaa. Aihana jaun nii sinijeraaonacaauru, rai sinijera colane nenea rijijieein neeuruhine.

³⁰ Jana nii onaa coinaderaa nenacaauru, beseta

que nenea rijijieein rachoojoeeuruhine. Jana nii beseta que nenacaauru onaa coinaderaera rijijieein inaderaauruhine. Itolere rucuhele sirichaauru, cha sirihei rijijieein neeuruhine.

³¹ Jana caa cana rai chauratane que netiin raotojoeein necoriquijiaain itolere niicha latei siriin ichaonacaauru, cha sirihei rijijieein ichaauruhine, caa janonaa canaacha coarajei saa curichainne jaun.

³² Leeocha que coacuhin neeichene cajene niqui inara rocohene rijitojoeun. Aiha sinijera colane nenea, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin nihane jaun. ³³ Nete laen inae comasaiquiin nenea, Cana Coaunera que coaucane jianein, rai comasai rai caohachanuhacha que coacuhin ne. ³⁴ Nitohaneeinte ita caje neleruhin neeure. Jerichanejeein techu enecuru lana colane nenacaauru, chaen chabana lanaque lanaala nenacaauru, naaonjoainuri Cana Coauneraacha jerei que coacuhin neeure, acaauru jaberoconein, acaauru suujuenein, naaonjoaain que banijiaain neeuruhane jaun. Jana lanaaonacaaurute, acaauru lana rai caohachanuhacha que coaacuruhane jaun Cana Coauneraacha jerei que coaacurene.

³⁵ Coatiha inara rai caohatiha aitojaaun. Nenacaneeinjian inara caohachanu quene aitoon, caohachaaain ichaohin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein ichaonaa nainequichene coina.

³⁶ Chunocoha nii niicha jerei ene ranaa coaauca inae ichauhena nihane jaunne, rai caohachaa nii coaucane tochaneeinne, nii niicha coacuhi rijijieein nii ene raaine. Coatiha naosatenaa ni-

hei ene raain niha cachane. ³⁷ Jana chunocoha nii cha que tonajelanaala jelai jinacoon netiin niicha jerei ichaane coina, rai suujua cuhane sinijeraquenhane coina coaucane, niite rai caohachanu que aicheein. ³⁸ Jerichanejeein techu caohacha ichareein, nii niicha jerei raain nihane. Jana nirijieein sinijeraquelanaala nihanete, jelai amuritoheriin caohacha ichareein.

³⁹ Inae lanaaocanete nii rai lanaacha sacunaa naine nii ene, oha nii rai lanane que tiaaojoaain. Jana inae oha nii rai lananete nainere chunocoha raain niha rai lananu quene caohachae, aihachu Cana Curuaana coitucuera quicha aina. ⁴⁰ Nii amuritoheriinte niqui nenea naine raotojoein, nacoauneein lanaquelanaala nihane. Caritoha canu suujua. Chaen nechu Cana Coaunera suujue siriin caa aitoon.

8

Ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone

¹ Enane laen ichanohineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone que erereeeni inara rai. “Satiinte itolere coitucuhacache,” naain irihacache. Nete nii canaacha coitucui aina, inae leeochoauru amurijiriin itolere coitucueraneein nenea jerichaachene chaque nelatene. Jana laen Cana Coaunera Suujue jerihane rijijieein jiniiquiin nihacachenete caohachae. ² Aihane jaun chunocoha cha coitucueraneein nenea coaucane, coatiha jitariin nii niicha coitucunaa jerei coitucurinaain. ³ Nete laen Cana Coaunera

belaain niicha jerei ichaa cachane, nii belaicha coitucue Cana Coaunera.

⁴ Ichano hineein nenea choosi ecaanto rai tenojoin lenone quiha cachane niha natiin, cha ichana naineniha nii ichano hineein nenea choosi ecaantone coitucuhacache raotojoein. Nete laen ne, rauhijiriin leinjiin Cana Coaunera. ⁵ Neeuruha dedeeu, chauratane que, naaonjoain nii acaauru choosichuru. Tabaaaurute ichano hichurune. Arajiinte neeure nii acaauruhacha esenetai choosichuru. ⁶ Nete laen cana rai ne leinjiin cana inaca Cana Coaunera- itolere Coaunera neein nenea. Chaen techu coreniha rai cachaneein nihacache. Nii rijijieein techu, ne leinjiin Cana Curuaanaa Jesocurisito. Corenihate ne itolereeuuru. Cana netonaite coreniha nihacache. ⁷ Nete satiin Jesocurisito esenetaeraauru nii coitucuhin neurenihane jaun, tabaauru jaiti enanetojoein nii choosi ecaanto ichano hineein nenea rai tenojoin que lenonecure, chelai que nelatiha beein. Jaiti nii acaauruhacha esenetai aina caohachaaain ijiniha acaauru suujuane jaunte, jaiti aasaeriin nii choosi ecaanto esenetaauruha acaauru netonaina jaun, “Baasojecha ichacure,” naaure. ⁸ Nete Cana Coaunera jerihana jaun, joaereein lenonichaane niha natiin, chaachaene nii canaacha quii. Niheichu nii canaacha quii coreniha jeelai amuritoheriin caohachaaain nenea nainihaacache. Niheichu quilanaala nihacachene nihanatiin, jeelai amurijiriin baasoneein nerihaacacheein. ⁹ Nete inae inara ijiin neeichene jaun, leeochoauru jaiti ijilanaala nenacaauru saruhin, osa que acaauru

nalutiaaichene jianequichene caohachae. ¹⁰ Ii raotojoein coitucuhi natiin, nii ichanohin choosi rai tenojoin lenone quiiche nelauriaainne jana, inara coaraain niha leeocho cana nejera ijilanaala nenaane, acaentonai nelauriaain nii ichanohin choosi belaiha tenojoin lenone quinaa nainere. jaiti caohachaaain coitucuenihane jaun rai cocoaeraa nitohanei icharane saijiein. ¹¹ Nitohaneeinte jaiti caohachaaain coitucuelanaala nena cana nejera itajerateein neeiche, jaiti rai cocoaeraa nii chosi rai tenojoin iniho que lenonihanene saijiein, inae ii raotojoein coitucuhi natiin, notaracae nii iniho que lenoneeine jaun, acaentonai coreniha ohin nihalu Curisitone saijiein. ¹² Nitohanein cana nejeraauru caohachaaain coitucuelanaala nenacaauru, niicha esenetai esenetaauruhane jana, acaauru rai bacohin neeinchene jaunte, inae Curisito que nejeratenaaneein, inara raaje osa que nesarucuiche. ¹³ Aihana jaun lenone que cana nejera saruhin nihanu canune, caraite caohachare chabana iniho quilanaala nihanune, nabana osa que leeocho saruhin nihanune coataa.

9

Esinae rauhijiriin afosotoneein nihacane

¹ Canune laen cha ujuaihonelanaala jianacoon neeun. Chaen techu ne canu rai rauhi afosoto nichaaunne jaun. Nii ichoae tacaainechu, Cana Curuaanaa Jesoso coaraaun. Inarate, canu amihaneoo caje ecoona neeiche, Cana Curuaanaa icharatenhineein. ² Tabaauru jerihane afosotonichaaunne esenetaain coana

jerecuruhi. Inarate laen afosotonichaaunne coitucuhiche. Nii Cana Curuaanaa esenetaaichene jaan caje coaauneeinte, canu esinae rauhijiriin acanichaaunne coitucuhiche inara. ³ Caate, nii canu que erenacaauru tonoraanune jaan ne. ⁴ Niha carai rauhi joenreein lenone, conacai, naaonjoainuri tera nihane, raain naaonjoannune coina. ⁵ Chaen nechunaineen leinjiin ene Jesocurisito esenetaera que comasaihocaaunne, aihuruha leeochoaauru afosotooru, Cana Curuaanaa nejeraauru, chaen Fedoro, naaonjoainurine rijijieein. ⁶ Canu, Berenabeen, naaonjoinichaanune rai netonai te ne rauhi, canacaanuhacha latei teuruha Cana Coaunera coitucuurerane coina. ⁷ Nihei chuni raajenihane aiha soondarone rijijieein namihaneeo coreteein nei. Niheichu chuni temule temuhane inae nihane bana quilanaala nei. Niheichu chunei, carenero beraihane rai nitaari niicha rocoi coelanaala nei. ⁸ Jiaonriha cacha suujue caje nena niha caa erenaa beeichene. Moisesa aitoonjoan netonaite jerichanetojoein be. ⁹ Jerichanejeein techu rauhi rai quiricha cuhane, “Jiaonriha rojoene jaera *buey* ujuae conaaquichene,” naain ne laenanohineein. Niheichu coatiha *buey* que coaucane jaun aitohi Cana Coaunera. ¹⁰ Cana quete aite canaacha que coaucane jaun. Cana corenihate laenanohineein nelu nii rauhi siricha quiricha. Aihana jaunte nii rai nucuhe rojoera aina, nii atane retuurera netonai ita rijijieein inae taojiana que turuhane jana, acaauru netonai leruhin raauruhane coina ichacure. ¹¹ Canacaanune mainajeriin inara

coreniha amihanihacaanu, Cana Coaunera coitucunaa nainequichene coina. Aihana jaun coatiha baasonerihei coreniha canacaanu coroatajanequiche canacaanuhacha latei quene. ¹² Coaracuche nachuhinti leeochoaauru acaauru coroatajaneein neeichene jerecuruhane, cha caaunna canacaanu coroatajanequichene jerenerichaanu canacaanu netonai.

Nene jaiti chabana jerenihacaanu. Raujiaainchane abaantajeein nihacaanu, nabana Curisito que erenaa rohecaacaanune coataa. ¹³ Inarate raotojoein coitucuhiche, satiin Teenforo asaae amihanenacaauru, nii Teenforo asaae nena que ichaaoruhane. Nitohaneinte, nii iniho mocooruhane jaan coaranein nenacaauru, nii iniho Cana Coaunera rai niicha teeuri caute que lenoneein ichaaore. ¹⁴ Nii rijijieein techu aitelu Cana Curuaanaa, nii niicha jerenohi que cache relaera, nii namihaneechoa que ichaoane coina. ¹⁵ Nene chabana nitohanai ichana jereneun. Niheichu coatiha carai cha teeichene coina caa aitiin laenahaan. Jataaine raotojoein neeun, cha teneeiche canu raine jana inara relaanune jaun. Nii colane raotiin nena naininaaun. ¹⁶ Coatiha carai coretera coina cache relahaan nii jianacoon cache mitaera que. Jataain carai caohacha nihana jaunna, chatohanein niha natiin, cache relareeunni. Cairichaaajoarichaaun cache relaenihanune. ¹⁷ Nii nitohanihane jaunte, canu raajenihane cache relaanune, inae carai cainanojoneein ne. Jana coiintihanune saijieein ichacaaunnena jerichanejeein caletoa Cana

Coaunerane jaan ichareeunni. ¹⁸ Aihana jaunne, nii carai cainaane jaan aina, jataain raotojoein core bajaelanaala cacha relaan. Nii canu rai rauhi tonoraelanaala, core bajaelanaa cacha relaanune jaaunna, caa aitoon. ¹⁹ Coatiha niqii nii chuni rai cha icharaneein ninaaun, nena satiin rai niicha jerei icharaneein neeun, nainichaaunne jeoneein Curisito rai cachaauru tenaa nainichaaunne coina. ²⁰ Nii jaunna Joriocuru aina nihanune acaauru rijjijeein neeun, esenetaauruhane reeintiaain. Esenetaauruhane coinane, nii Moisesa aitoonjoa rijjijeein ichaonacaauru cachaauru rijjijeein canuhetonai neeun, nii Moisesa aitoonjoan rijjijeein nena nainenihanune saijjееin. ²¹ Jerichanejeen nechu Moisesa aitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru que coitucueratenaa jerenacaun, acaauru jana turuhanune acaauru rijjijeein neeun. Cana Coaunera aitoonjoan rijjijeeina ichaon, inae Curisito aitoonjoan tonoraain rijjijeein ichaonune jaun. Nii saijjееina nii acaauru rijjijeein neeun. ²² Nii jaiti ijii lanaala nenacaauru rene turuhanunena, acaauru ichao rijjijeein ichaon, coitucunaa nainecuruha acaauru netonoaine coina. Satiin rijjijeeinchane neeun, tabaauru ichoteratichaaunne jianacoon nena nainecuruhane coina. ²³ Satiin caa caitoonjoaaurune ichaon jianacoon cana mitaera coreniha, ecu nena nainichaaunne coina.

²⁴ Inarate coitucuhiche, jiniquiiin soronacaauru satiin sorooruhane niha natiin, leinjiincha rai core raane coitucuhiche. Aihana

jaun inara netonai sorohichenete ne, nii aihuruhane rijijieein rai core raaichene coina. ²⁵ Nocoatijianacaaaurute inae leecha aina nocoatijianaa jerecuruhane, chatohaneein acaauru jaberoco tenaa nainera que necohalajiin neruujueeure. Aiha leeinjiin ajaena jujuhin enaaicha ohina inaeraneein nenea caje nenea comai que coretenajaera coina. Jana canate necairichaaecaache coreniha chabana ohina charanejeein nenea raacachene coina. ²⁶ Aihana jaun coatiha canu joaereein coitucuhelanaala sorohoaun. Niheichu coatiha joaereein sonacaaunne faoracahaaun. ²⁷ Nitohanihana jaunna caraajenihane cajabereeo cairichaaun, casuujua tonorana nainichaaunne coina. Nabana leechaauru relaeraneein nihanune saijieein, cha colane baasoneein nedaanune coataa.

10

Cana Coaunera nelanaala nenea choosi ecaanto belaihuruhane coataate, suujuatenajae Faboro.

¹ Canejeraauru, jiaonriha acaauru conaaca dede sacarine jana, satiin jana cuhin, Cucuana Lanajai jera jaaoruhalu, cana foerateracurune baitequichene. ² Nitohaneein nii Moisesa aina nii dede sacari que amaeraain cucuana jera jaaoreraaurute ita rijijieein ichaaorelu. ³ Jerichanejeein techu, satiin jiniiquiin Cana Coaunera tenojoi lenone que lenoneein ⁴ cuuruhane corihanune que Cana Coaunera tenojoin ajeri caje nalunaa acau que netonai cocohin cuuruhane jaun, jerichanetojoein Cana Coaunera tenojoin acau que cocohin

neeurelu. Nii ajeri, acaauru corihaneraanu que Cana Coanera tenojointe Curisito nelu. ⁵ Nete nitohaneein acaauru coroatajaniha Cana Coanerane saijieein niicha rautaai ichacuruhane jaun, cacha areroo neleruhin amurijiriin ohacooaurelu.

⁶ Nitohaneeinte nabana cana netonai rai baaso ichana coauna coataa, nii que nainain ichaonaa jaan nuque nitohaneein ichaelu Cana Coanera. ⁷ Nitohanihana jaun, jiaonriha Cana Coanera aina iriha niha Moisesane tonohanau nii acaauruahacha ichai choosi ecaanto coroaecuruhalune rijjijieein inara netonai ecaanto coroaequichene. “Satiin nelauriaain lenoneein cocooruhane baihate, satiin nimichuhuin rachoojoeure,” naalu Cana Coanera Quiricha Inoaensi cuhanene rijjijieeinte aihure. ⁸ Aihana jaun niheichu nainihaacache aihuruhalune tocohaneein nejelau ene dadaain nihacachene. Nitohaneeuruhane corenihate coroatachoonca nichata oaraancaain oorelu lejiichoo cuhane. ⁹ Jiaonrihachu inara casetecaa Curisitone coujuha chatonaain baasoneein que ereein neeichene. Tabaauru nitohaneein baasoneein erenacaurute acano calanojineein ohacooaurelu. ¹⁰ Nii rijjijieeinchu inara netonai baasoneein Cana Coanera que erenaa nainiheiche, tabaauru Cana Coanera que baasoneein ereeuruhane jaun cacha atinaera aanjera letoaa Cana Coanerane jaun, atinanaacane rijjijieein inara atinaeratihane coataa. ¹¹ Nitohaneein jetaote cana foerateracuru casetecaeratelu Cana Coanera, nii caje nainain ichaonaa coina. Chaen techu cana satiin

enene ichaohacachene rai nii beeraanu que Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne. ¹² Nitohanihane jaun chunocoha baaso ichana coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein satono que tiaain nena jerihane, caohachaain necohalajiin neeine. ¹³ Nete inara jaiti chabana cacha nejesinaneein abaantanacainelanaala, inara coujuera coaraeneeiche. Aihana jaun Cana Coauneraacha que jaaecoochete inara beraaine, nabana inara cairichaaain inara nainatijihane, jataain abaantanacaelanaala nena que cairichanojoinequichene coataa. Nii banate inae niha baasoneein inara teranune jana, caje inara ichoteratereein, abaatana nainequichene coina, Cana Coaunera. ¹⁴ Aihana jaun canejeraauru, jiaoriha Cana Coaunera nelanaala nena choosi ecaanto coroaeraauru aina cuhin coroaequichene. ¹⁵ Inarate caa inara rai caitoonjoan coitucuhiche. Nii jaunte baasoneein aitenihanune caohachaain aitocooaunne coitucunaa nainequiche. ¹⁶ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera corojeein satiin cana ichao coreniha orichaaaine rai neein rai coichana niha been Cana Curuanaacha coi, rai coco bino cohacachene, nii rai coichana aina cuaain coichana que coichanaquiin nena rijijieein nihacache. Nii rijijieein techu nii jaberoco niha been niicha taturii faan quihacachene, inae rai jaberoco aina cuaain aina ita jaberoco que jaberocooa rijijieein nihacache. ¹⁷ Charijieein teeinti arajiin nihacachene nihanatiin, satiin nii leinjiin faan quihacache, nii rijijieein techu

leinjiin jaberoco que jaberocanaa rijijieein nihacache. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti cana foerateracuru inoaensihuru Isaraelitacuru, Cana Coaunera rai niicha mocoori iniho quihuruhane, acaauru raajenihane tera rijijieein saain que lenonecuruhane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatiha Cana Coaunera coitucuhichuru chosine jaun aitoaaun, niheichu rai niicha mocoori iniho leecha iniho amurijiriin nihane jaun aitoaaun. Acate joaenreein leecha iniho rijijieein ne. ²⁰ Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, acaauru chosi rai lenonecuru mocooruhanete, moconajaera rai ichacure. Nitohanihane jaun coatiha nii moconajaera aina enohichene jerihaaun. ²¹ Aihana jaun nainiheechiche nii Cana Curuaanaa que banijiaain nenea, rai coco bino cohichene baiha, nii moconajaera coroaeca acaauru chosi rai niicha ichacuri iniho quiha nenacaauru aina nenea nainiheechiche. Niheichu nii Cana Curuaanaacha tei bino cohichene baiha nainiheechiche, moconajaera coroaeca coconacaauru aina cocoin naaonjoaachene. ²² Chasiina Cana Curuaanaa baijiaeraanu tocohaneein, jianein leecha sacurichaache cana casetecaane abaantanaa nainerichaachene coaalanaala.

Leeochaaururuhacha coacuhi que suujua acatein niha Jesocurisito ranojoine

²³ “Chunite nainere joareein niicha jerei ichaane” naaiche niqui. Esinae rauhijiriinte aitocohiche. Nete caohachaene itolere bana joareeincha ichacaane. Chunite niqui esinae naine niicha jerei ichaane. Nete tabaauru

joareeincha ichana jerichaane, coatiha cana coroatajanihei nii canaacha ichai Cana Coaunera jerenohin ichacaane coina. ²⁴ Nitohanihana jaun caohachai cana rai caohachanuhacha ichacaane, satiin rai caohachanu ichacaanete caohachae. ²⁵ Inara rai teraa joenreein iniho ne, inae coitucuhichene jaun bajaelanaala que lenonecuche, ²⁶ satiin caa cana rai chauratane aina que nenacaauru, Cana Curuanaa rai nihana jaun. ²⁷ Chunocoha esenetaeranelanaala nena inara cotihaca lenonequichene coinane jana, cunaa jeriquichene inae coitucuhichene jaun, bajaelanaala inara rai niicha teuri que lenonecuche. ²⁸ Nii lenonequichene coina, inara cotihacuruhane jana, chunocoha inara rai, “Caa inihote leinjiin canacaanu choosi rai moconojoine” naain bihane jiaonriha quiichene. Chaen inae raotojoein coitucuhichene jaun, nabana nii inara rai bera cairichaaichene coataa. ²⁹⁻³⁰ Tabaaurute, “Chanuna nainichaaun joareein lenonichaaunne saijieein caohatere nejelau cacha, itolere bana ‘Nariha Cana Coaunera’ naanu lenonichaaunne naineeinne saijieein, chasiinna canu que ereeurure,” naaururein. ³¹ Nitohanihane jaan caje coauneente, lenoneein, acau cohin, cha ichain, naaonjoaichene Cana Coaunera rai caohachanu que ichaquichene caohachae. ³² Jiaonriha baaso ichain leochaauru relaain neeichene, niheichu nii Joriocuru rai niha natiin, niheichu Jorioniheichuru rai niha natiin, niheichu Cana Coaunera cachaneein nenacaauru rai niha natiin ichana nainiheiche. ³³ Canune laen satiincha rai caohachanu ichana jereeun, canu raaicha

caohachanu coacuhelanaala, acaauru netonai nichotena nainecuruhane coina.

11

¹ Caa canuhacha ichai rijjijeein cha ichaain neeuche. Charijjijeein teeinti, cha ichaain nihalu Curisitone rijjijeein cha ichaain neeun, nii rijjijeein.

Inara aina netaojianacaauru enecuru rai

² Jataaine inara corojeeun, itolere bana canu coacuhin inara relaanune jaan tonoraain neeichene coreniha. ³ Nena laen Curisito satiin quicha nichaachene couturi nihane jana, rai comasai couturi niha satiin quichane rijjijeein, Curisito couturi niha Cana Coaunera coitucuhichene jereeun. ⁴ Nitohanihana jaunte, leinjiin quicha, couturi conajaain Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere beein naaonjoanne niha natiin rai couturiji conaaca, rai couturi niha Curisitone saijjееinna jaun, nii letoaa rai couturi Curisitone tonoraenihana jaun aicheein. ⁵ Jana enete laen naine couturiji conajaain, Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere beein naaonjoanne caohachae. Jana couturiji conajaelanaala aihanete, rai couturineein nena rai lana tonoraenihane jaun aicheein, loraecaain jaonjoiniha rai couturiji jaun aihane rijjijeein. ⁶ Nitohanihane jaun leinjiin ene, rai couturiji conajaenihanete caohachare rai couturiji loraecaain joeratihane. Jana nii couturiji joeratiha loraecaainne coejiha nii enene, rai couturiji conaamiin. ⁷ Jana quicha laen nainihe rai couturiji conaacane,

Cana Coaunera rijijieein neein, rai cacha neein nihane coaratihane coina. Enete laen lana que suujua acatihane coaratiha rai couturi conaacane caohachae. ⁸ Ene caje nenea neniha quicha jaberocone jana, quicha jaberoco caje nenea niha ene jaberocona jaunte nitoha ne. ⁹ Coatiha ene ichao coreniha necoaunaain niheilulu quicha. Jana enete laen, quicha ichao coreniha necoaunaain nelu. ¹⁰ Nitohanihana jaunte anjeraauru naaonjoainuri coreniha, nii cojunacaniha rai couturiji conaaca enene caohachae. ¹¹ Jana Cana Curaanaa Jesocurisito coitucuhin esenetaera nichaachene raite laen, ene colane ichaonaa nainenere quicha, jana ene netonai quicha colane ichaonaa nainihe. ¹² Nitohanihane jaunte, esinae rauhijiriin quicha caje necoaunaain nenea niha enene rijijieein, quicha netonai ene caje nejanoaain ne, nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹³ Caohachaana inara rai couturiji conajaelanaala Cana Coaunera bajaa enene. ¹⁴ Nitohaneein niha cana necoaunane jaan caje coauneente, necojejana ne leinjiin quicha rai couturiji fojiaane. ¹⁵ Nete laen enecuru, nelatecuruhane coujunaca nihane jaun, rai coturiji fojiaauruhane caohachae, nii coina tenojoi niha acaauru couturine jaun. ¹⁶ Chunocoha caa aitocooaunne jaan que tonaain erenaa jerihane, Cana Coaunera ranojoihunru aina jiniiquiin leocha ichaonaa coitucuenihacachene coitucuhin aitomiin.

Baasoneein Cana Curuaanaa que banijiain lenone que lenonecuruhane

17 Caa, que jauhecaain canuhacha laenai cuhane laen, inara coroaena naininaaun, netaojiaaiche inara caohachanu quene niha natiin, baaso ichaquichene coreniha. 18 Jauriaanejeeinte canu rai beurelu, Cana Coaunera coroaquichene coina netaojiaaichene, ita caje neleruhin netaojiaaichene que aitiin. Nii jaunna acaauru aitoonjoa tabaauru esenetaaun esinae aitocuruhane jaun. 19 Nii ita caje nelerujuacoaain netaojiaaichenete ichaquiche, le nelerucuru coaraauru esinaen rauhijiriin Cana Coaunera sacueraneein neeichene coarateeichene coina. 20 Nii nelerujuacoaain netaojiaaichene jaun, Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone que lenonequichene niha natiin, coatiha jeriha Cana Curuaanaane rijijieein ichaeneeichene jaun, que banijiaain nena lenone que lenoneriheeicheein. 21 Nii lenonequichene rai neeichene jana, tabaauru inae lenonihane jana, tabaauru mijitenaana neeure, jana nitonohana leochaauru ajeein naaonjoaane jaunte, baaso ichaquiche. 22 Chanuna leochaauru sinaa jereneeichene, inara loreri asaaecha lenonelanaala, Cana Coaunera cachaauru que jaolecohin, cha colane nenacaauru necoeje chanuhin naaonjoaaainche. Chasiina nitohaneeinchene inara coroaena nainereun. Inara coroaena naininaaun nitohaneein neeichene jaun.

Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone.

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 Canune laen Cana Curuaanaa caje, caa inara relaanune jaan raain neeunlu. Nii

coulurujuenjoin nihane cojoanotiin cuhanete faan mucuhin teberiaain, “Nariha Cana Coaunera” naane baiha, ²⁴ cataaun tacaain nii faan tatuhin, “Caa faante inara coreniha quiicha tei canu jaberoco ne. Caa ena ichacaaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁵ Jerichanejeein techu inae nainaan nii faan que lenonihane baiha, bino mucuhin teberihain, “Caa binote ena nenea Cana Coauneraacha tei rai rauhi coujunaca cacoichana ne. Aihana jaun caa ena ichacaaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa. ²⁶ Nitohanihane jaun nacoaauneein turuha Cana Curuaanaane que tiaaajoaain ohalune beeichene raite ne, nii lenone que lenonequichene naineein, chaen nii acau niicha cohi coohichene naineein.

Cana Curuaanaa lenone que lenoniha cachane.

²⁷ Nitohanihane jaunte chunocoha nii bino, nii lenone, naaonjoain que lenonihane, jeriha Cana Curuaanaane tocohanelanaala ichaane, Cana Curuaanaa jaberoco rai coichana naaonjoain sarue osa que nii ichara. ²⁸ Aihana jaunte nii lenone que lenoneein, nii bino cohin, naaonjoanne ajiniha, jaurianejeein rai suujua coaraa cachane caohachae. ²⁹ Jaurihanejeein suujua coarii amuneein, “Naaonjoane jaunte caa Cana Curuaanaa jaberocone. Naaonjoane jaunte caa Cana Curuaanaa coichanaane,” naain coitucuhera amuneein que bino cohin, lenonihanete, raaje rai jaberoco casetecaa aicheein. ³⁰ Nitohanihane jaunte inara tabaauru cunaiteein, aterojoeriin,

tabaauru oore. ³¹ Caohachaain cana suujua coaraain nihacachene jana nihane, coatiha cana casetecarihei Cana Curuaanaa. ³² Cana casetecaane niha natiinte, raujiaain nacoauneein baaso ichaelanaala, jeelai amuritoheriin caohacha ichana que nerelana coina cana casetecae. Coatiha nii coitucuruhi casetacaane tocohaneein nitajenaa coina cana casetecai Cana Curuaanaa. ³³ Nitohanihane jaan caje coaauneein, ita taojiaaiche Cana Curuaanaa lenone que lenonequichene coinane, ita jiniichaain lenonecuche. ³⁴ Jana chunocoha mijitena caun leeochoauru ajiniha lenonena jerihane, nenajaun lenonemiin, nitohaneein baasoneein ichacuruhane coreniha inara casetacaa Cana Curuaanaa ne coataa. Nitohaneein neeichenete caohachaera canejeraauru. Inae inara coraa uhanune banane, inara rai leeochoa rucuhenacai rucuhereeunni.

12

Niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene.

¹ Canejeraauru, niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichenena jereeun. ² Inarate jaiti Cana Curuaanaa coitucuhin esenetaeneeichene bana, nii chosi ecaanto ichanohineein nena rene inara amaauruhane, aiha maosane rijijieein curejetocohichene coitucuhiche raotojoein. ³ Nitohanihane jaunte inae enene chuni, “Nechu aansaineein ichaonaa Jesoso,” naain erenaa nainene, inae enene Cana Coaunera Suujue letononeein irihane. Nii coitucuhin

ichaohichenena jereeun. Chaen nihei chuni, “Jesosote Curuaanaa ne,” naain erenaa nainihehi cacha, Cana Coaunera suujue letononeein erenihane. ⁴ Araai lauriin cha ichana nainihane jaannute ranaa naine cacha, Cana Coaunera tenojoineein. Nete laen nii tera, jeelai Cana Coaunera Suujueneein leinjiincha ne. ⁵ Niha araai lauriin rai nelateein nihacane jaanu, cana que jeelai Curuaanaa icharatenojoineein. ⁶ Jerichanejeein techu araai lauriin ne nelateein cha ichana nainiha cachane jaannu. Nete araai lauriin nihane nihanatii nii jeelai Cana Coaunera caje satiin unaaneein ne. ⁷ Cana Coaunerate aina nihacachene coitucuhacachene jaa te rai cachaneein neinichaachene rai, nii aina raotojoein nihacachene coina. ⁸ Rai Suujue aina cuaaante, le cachaauru tabaauru rai coitucuhin erenaa nainecuruhane jaannu te Cana Coaunera. Jerichanejeein techu jataain itolereneein cha coitucuhin neeuruha cachaaurune jaanu teein ne, nii jeelai Cana Coaunera. ⁹ Tabaaaurute esenetaauruhane jaannu rae, jeelai Cana Coaunera Suujue tenojoineein. Tabaaaurute, nelateein cunaiteenaa rautaane jaannu rae. ¹⁰ Tabaaaurute cojoelanaacojai ichaain nelatihane jaannu rae. Jana tabaaaurute, Cana Coaunera caje unaa erenaa bihane coina, nelatihane jaannu rae. Tabaauru te, Moconajaera suujue ichanohin aina Cana Coaunera suujue ichanohin coitucuhane jaanu rae. Tabaauru raite, leecha erenaa cuhane erenaa nainecuruhane jaannu te. Chaen techu, tabaauru rai nii leecha erenaa cuhane ereeruhane jaan aonaain benaa nainiha

leeochane jaannu te. ¹¹ Satiin niichurute te, tenaa jerihane jaunru rai, nii jeelai Cana Coanera Suujue; janijiin niicha rai cachaauru rai.

Araaichaache niqui nete leinjiin que jaberocanaa rijijieein nihacache.

¹² Cacha nichaachene jaberocote, araai lauriin neleruhane niha natiin, jeelai cana jaberoconeein netiin ai. Nii rijijieeinte satiin nihacache araai laurii caje nihacachene nihanatiin Jesocurisito cachaneein neinichaachene. ¹³ Nii rijijieein

techu satiin cana, Joriocuru, Jorioniheichuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin coujunacatenohineein nihacache, leinjiin jaberoco que jaberocohin nena rijijieein nihacache, Cana Coanera Suujue ichanaaneein. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coanera suujue caje ocoona que satiin cocohin nihacache.

¹⁴ Coatiha le turijieeincha nihei cana jaberoco, araai lauriinte ne cana jaberoco nelerucuru.

¹⁵ Nii nitohanihana jaun cana tija, “Cacha biji nenihanune jaun coatiha cacha jaberoco nihaaun,” naane, coatiha cacha jaberoco neein nihane jianerihei. ¹⁶ Cana uricho netonain,

“Chanuna nota neneun,” naain irihane, coatiha cana jaberoco que nihane jianerihei. ¹⁷ Satiin cana jaberoco cana nota nejesina nihane, coatiha cha aonaain ichaonaa nainerihaacache. Satiin cana jaberoco cana uricho nihane, chaelai juuno aohanna nainerihaacache. ¹⁸ Nete lauri lauri cana jaberocooru coaunaain rai caohachaaain inanacaane jaan jeeloncuru teein coaunaelu

Cana Coanera. ¹⁹ Le turijieeincha ijabereeonu

niha cana jaberoco, rai neleru colanene coatiha nerihei cana jaberoco esine. ²⁰ Nitohanihane jaunte araai turiin neleruha cana jaberocone niha natiin, rauhijiriin leinji cana jaberoco. ²¹ Nii nitohanihane jaan caje coauneen, cana nota nainihei cana biji que, “Latinaaun,” nanaa nainihei. Niheichu cana couturi niha natiin cana tijia que, “Latinaaun,” nanaa nainihei. ²² Nete nii nelatihei rijijieein canaacha coarai cana jaberoco- jataain nelateineen ne. ²³ Nii cana jaberoco leeochoaauru fautaain canaacha colalajiite cajioneteein sirichaache. Jana nii cana jaberoco, coanojoinelanaala nenaate, jeelai amuritoheriin cajioneteein sirichaache coara coataa, ²⁴ nii cacha notaracae nena sirichaachene amurijiriin. Cana Coaunerate, nitohaneen cana jaberoco coaunae, nii coaraelanaala canaacha sirii amurijiriin nii cacha notaracae nena belaaain, caohatiin beraain sirichaachene coina. ²⁵ Nabana jeelai jaberoco neen nihane saijieein, rai jaberoco nelerucuru leeochangeen coaraelanaala, rai nelatena nainihane coina. ²⁶ Nii nitoanihane jaunte, chatohaneen necunaitaa le turijieein cana jaberocone niha natiin, saain cana jaberoco necairichae leinjiin coreniha. Nitohanihane jaunte, cha lateen niha cana jaberoco nelerune jana, rai teraa nii niicha lateine, satiin cana jaberoco rachoojoe. ²⁷ Nii rijijieein techu inara, Curisito jaberoco neleruneen neeichene jaun, le cachanequichene naneen inaraacha ichaneni siriin neeiche. ²⁸ Nii coinatete jere, satiin rai cachaauru iclesianeen nenacaauru jana niha

afosotooru, Cana Coaunera suujue aina cuaain ichaonaa coitucuhin beeurera *profetacuru*, cacha relaaureraauru, cojoaelanaacojoai icharaauru cachaauru, cunaitenacaauru rautaeraauru, leeochoauru coroatajaneraauru, cachaauru coaraneein nenacaauru, nejelau erena cuhane erenacaauru, naaonjoainuri neeuruhane jerelu Cana Coaunera. ²⁹ Nete saain rai cachaauru afosotonena nainecurene. Niheichu saain *profetane* naanainecuruhi. Niheichu satiin cacha relaeraneein nenea nainecuruhi. Niheichu saain cojoaelanaacojoai ichana nainecuruhi. ³⁰ Jerichanejeeinchu saain cunaitenaa rautaauruhane coina nelatena nainecuruhi. Niheichu saain leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhi, jerichanejeeinchu nihei saain nii leeocho erenaa cuhane erenacaauru aohana nainecuruhi. ³¹ Nii jaunte inara jataain caohachaaain nelatei jerena nainequiche.

13

Cana coichana aina cutaain belaina inaacane

¹ Leeocha cacha ere cuhane ereein, anjeraauru ere cuhane niha natiin irihanune saijieein, ca-coichana aina cutaain belaina inaelanaala aihanunena, leinjiin coata tonijiaain nenea fautaain chaque nelaterinaaun. ² Jerichanejeein techu Cana Coaunera que ereerejeein, niicha ichanenu coitucuhin, leinjiin atane ucuunno rurujuanaa nainichaaune coina esenetaanune niha natiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaenihanune, coatiha chaque nelaterihe i canuhacha ichai. ³ Cairicheihuru rai jitariin qui-icha sirii teein, cajabereeone maajeein tihanu

acaauru corenihane nihanatiin, esinaen rauhi-jiriin cacochana aina cutaain belaina inaeniha-nune coatiha nii cha que nelaterinaaun.

⁴ Esinae rauhijiriin cana coichana aina cutaain belaina inaacanete abaantana coitucuhin, caohachaaain leeochoaauru aina neein, chaque necoelailanaala, cana rainuhachaque coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, ⁵ erenaa baaso que erelanaala, niheichu itolere bana cana rai caohachanuhacha que coacuelanaala, obajelanaala, baaso icharaauru que cana suujua acatein, ⁶ baaso ichacuruha leeochoaurune corojelanaala, caohacha icharaacha corojeein nihaane te caohachae. ⁷ Cana coichana aina cutaain belaina inaacanete, satiincha necairichanaa abaantaain, cana corojanihane cojoaain, itolerenein esenetaain, itolere abaantaain, naonjoaain nihaane caohachae.

⁸ Nii cana coichana aina cutaain belaina inaacane chabana sarihaain. Inae ecu tihane bana, coatiha nerihain caa Cana Coaunera ere bera *profetacuru*. Niheichu coatiha leeochoa erenaa cuhane erenacaauru niha natiin nerihain.

⁹ Aihana jaun caa canaacha coitucui aina cana rai *profetacuruhacha* bei, coatiha jitariin canaacha coitucuheni coitucueratihei. ¹⁰ Nete inae turuha nii cana relaera esine chaeloon baaso sirilanaala nenaane, sarein nii aasaeriin canaacha coitucui.

¹¹ Jaiti canaanainichaaunne banane, canaanainichaaunne ere que ereein, canaanainichaaunne suujua que coacuhin, naonjoan rejatoonlu. Nene inae enene ichauhenanein nii canaanainein canuhacha coacuhi jianeun. ¹² Enate aasaeriin inanacaa

cana suujuane jana coaracaache. Charijieein teeinti, acuhanau inanacae cana cojunaca nii rijijieein. Nete inae ecu tihane bana, caohachaaain coaraain coitucurichaacheein. Aihane jaun caohachaaain jaiti ena coitucuaaun. Nene inae ecu tihane bana charijieein teeinti cacoitucue Cana Coaunera nii rijijieein canuhetonai coitucureeunni.

¹³ Nichata lauriinte ne itolere bana canaacha coacuheeni. Jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaain ichaohacane, nii baiha cana ichao rujueein niha Cana Coaunerane cohajeein nihacane, satononejeein esenetaain jereein ichaohacane, naaonjoaain nihacachene te caohachae. Nete nii nichata laurii caje ne jataain nii coroatajai amurijiriin jataain itolere que nelateineein nena. Acate cana coichana aina cutaaain belaiha inaacane jaan ne.

14

Leeocha erenaa canaacha aonaai cuhane irihacane.

¹ Aihane jaun atiin inara coichana aina cutaaain belaina inaeraneei neeuche, chaen inara rai Suujue tiha Cana Coaunerane corajeein jerecuchete, inara que niicha beratei, que erenaa beeichene jaannu que nelatei teeine inara rai.

² Nii aonaelanaala nejelau erenaa cuhane ereite, Cana Coaunera rai iriha aite. Coatiha cacha rai aitohi. Nii jaunte aohana nainecurene cachaauru. Nii naitoonjoante Cana Coaunera Suujue caje unaaiahane jaun chuni coitucue. ³ Nete laen Cana Coaunera aitoonjoa bera, satiin que coitucuerate, leeochoauru quene maajeein. Chaen

techu acaauru suujua aninoain acaauru suujuate jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein neeuruhane coina. ⁴Nii nejelau erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereite, jelai acaachanejeein Cana Coaunera Suujue coitucuhin aina ijiin ne. Nete laen nii Cana Coaunera aitoonjoan berate, Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru que coitucuerate aina ijiin, Aca jerihane rijijieein caohachain neeuruhane coina.

⁵ Nitohanihane jaunne niqui, Cana Coaunera Suujueecha tei erenaa cuhane satiin ereeichene jereeun. Nena nii amurijiriin, Cana Coaunera aitoonjoan beeichene jereeun. Acate jataain caohachane, nii leecha erenaa cuhane irihacane amurijiriin. Niite amuora latelanaala aonain, jelai amuritoeriin coitucunaa nainecure Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru.

⁶ Nitohanihana jaun canejeraauru, coatiha nelaterihe i inara coaraa uhanune bana, inara rai leecha erenaa cuhane irihanune. Caohacharihei inara rai cana ere cuhane Cana Coaunera aitoonjoa que erelanaala, leecha erenaa cuhane irihanune. Ainihane ichaonaa rauhi que inara rai erelanaala, leecha erenaa que irihanune caohacharihei. Niheichu caohacharihei leecha erenaa cuhane, inara rai irihanu, Cana Coaunera beratenojoi erenaa que ne. Niheichu caoacharihei, inara relaelanaala, leecha erenaa cuhane inara rai irihanune.

⁷ Satiin auno aina, ita rijitjoeein toniha quitarane, coatiha nejelauneein aohanrarihei rai toni. ⁸ Nii rijijieeinchu, coatiha neruujueeururihei ita soha nenacaauru, nii ita sooruhane bihane toni rijitjoeein, toroonfeta

toteniha toterane. ⁹ Nii rijiiquiche inara netonai, aonacuruhane coina ereeichene saiijeein, leeocha erenaa cuhane ereeichene. Chasiina inara ere aohanre, nejelau erenaa cuhane ereeichene, nii ereeichene jaancuru. Nechu joaereinchate ereereeriquiche inacojoein. ¹⁰ Esinae rauhijiriinte niqui ne, araai lauriin caa cana rai chauratane que erenaa. Niite le laurichuru nejelaunihacoaain ne rai toni. ¹¹ Nii nitohanihane jaun, canu rai, nere cuhane iriha nejelau cachane coatiha canu rai chaque nelateriheii nii erenaa. Nii rijijieeinchu nii nejelau cacha rai canu ere cuhane irihanune jana aonaenihane, chaque rai nelatihei canu ere netonai. ¹² Inae inara netonai Cana Coaunera Suujue caje nena sirina jeriquichene jaun, nii Cana Curuaanaa ranojoneein rai iclesianeein nenacaauru que jeelai amuritoheriin coitucuerateraneein nena raauche.

¹³ Aihana jaun, nejelau erenaa cuhane erei, Cana Coaunera caje bajaainete, rai amuucane jaannu teeine. ¹⁴ Canu nejelau erenaa cuhane Cana Coaunera bajaanunete, canu suujue ainaacha Cana Coaunera bajaanunete. Nete laen, canu suujua coitucunaa nainene. ¹⁵ Aihane jaun Cana Coaunera bajaanune, canu suujua, canu suujue, naaonjoain aina jiniiquiin bajaanunete caohachae. Nenatichaaunne niha natiin canu suujue aina jiniiquiin canu suujua cuhane coitucuhin aitocooaunnete caohachae. ¹⁶ Aihana jaun, inara suujue ainaacha Cana Coaunera corojeein que ereereequichene jana, nii inara aitoonjoan coitucuelanaala nena,

inara aonaane niha natiin, nii inara aitoonjoan coitucuenihane, coatiha inara aina turuhin nii aitocohichene jaan aohanna nainerihe. ¹⁷ Nii inara aitoojoante niqui jataain nelateinere, nete, leeochoaauru coroatajanena nainene, jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coitucuuruhane coina aonacurenihana jaun. ¹⁸ Nariha Cana Coaunera, leeochoa erenaa cuhane irihanu inara amurijiriinne coreniha. ¹⁹ Nena, Cana Coaunera coitucuurera rai irihanune, saouqijiei erenaa acaauruhacha aonai cuhane erenaa jereeun, aonaain acaauru netonai nerelaauruhane coina, inacojoein leeochoa erenaa cuhane lechooca oaraancaneein erenaa que acaauru rai irihanune niha natiin aonacurenihane ajiniha.

²⁰ Canejeraauru, jiaonriha suujua coaauca canaanaine rijijieein inara suujua coaauquichene. Itolere baaso rai, canaanai rijiiquichenete laen caohachae. Nete laen, inara caohachanu que coaauquiche ichauhenaneeichene suujua que cuaainne caohachae. ²¹ Ichaonaa rai rauhi rai, quiricha cuhanete, “ ‘Leeocha erenaa cuhane ne, caa cachaauru rai erereeeunni. Chaen nechu, nejelau caje unacaauru cachaauru que canu ere beratereeeunni. Nitohaneein acaauru rai beratihanune niha natiin, coatiha canu ere tonoraaururinaain’ naa Cana Curuanaa,” naain ne laenanohinnein. ²² Aihana jaun, leeochoa erenaa cuhane irihacanete, Cana Coaunera coitucuhichuru que, Cana Coaunera coituhacachene cojunacaniha aitocoaache. Coatiha laen Cana Coaunera coitucuurera rai cojunacaniha aihaacache.

Nete laen, Cana Coaunera aitoonjoan bihaca, Cana Coaunera coitucuurera raine, Cana Coaunera coitucuurera rai Cana Coaunera coitucuhacachene cojunacaniha aitocooache. Coatiha, Cana Coaunera coitucuhichuru rai nihei. ²³ Satiin Cana Coaunera rai iclesianeein neiniquichene netaojiaain netiin, leeocho erenaa cuhane ita rai ereereequichene jana, inara rene enohin aonaa neechu joaenreein nena cache aina Cana Coaunera coitucuelanaala nena cachanete nainere, “Caa cachaurute joaenreein ereerejeeure jaeloroherihuruhane jaun,” naain erere. ²⁴ Nete laen inara ere cuhane Cana Coaunera caje unaa erenaa que ereereequichene jana, enoha uha inara rene nechu joaereein cache, leeocho cache Cana Coaunera coitucuhi, naajoaaurine, le cachanecuruhane laen nainere, nii aitocoichene jaan aonaain raajenhane osaaocane coitucunaa naine, jitaain nii aitocoichene aonaane jaun. ²⁵ Nii banate, satiin rai suujua cuhane niicha coacuhi coitucuhin, neseonraain Cana Coaunera corojeein, inara aina niha Cana Coaunerane coitucureein.

Cha ichaquichene caohachaaain ichacuche, joaenreein ichaelanaala.

²⁶ Canejeraauru, aihane jaun caa inara rai caitono tocohanein netaojiaaichene, tabaauru salmo que nenatemiin. Jana tabaaurute nainere cachauru relaane. Tabaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei que ereereemiin. Jana tabaauru leeocho erenaa cuhane ereerejeein, leeocho erenaa aonacuruhi

rai beeine, nii niicha beebejei aonaain coitucuhin aina iichuruhane caina. ²⁷ Chaen leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, coroatajaain nichatajaain netiin ita rerohererojoein aitocuche le cachanequichene. Jana chunucohate nainere, nii aitocoichene jaan biha leeocho erenaa aonacuruhi raine. ²⁸ Jana neniha cacha, nii erenaa aonaain benaa coitucuelanaala, nii Cana Coaunera rai iclesianeein nenacaauru janane, jiaonriha nii leeocho erenaa cuhane ereeichene. Nii leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, le cachaauru ereeine jelai netiin Cana Coaunera aina. ²⁹ Jerichanejeein techu, Cana Coaunera aitoonjoan erenaa que erenaajeriquichene, nainequiche coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netiin ereeichene caohachae. Nii jana leeochoauru, nii inara aitoonjoan que coaaucuruhine. ³⁰ Jana, Cana Coaunera rai ereeichene jana, nii ecu lauhequiin aonajera rai irihane caina aitoha Cana Coaunerane, jauriaanejeein irihane jianiha nii ichoaichaniha erenaane cohamiin. ³¹ Nii banate satiin le cachaauru irihane jaan que turuhane naineein, Cana Coaunera aitoonjoan bihane, satiin nerelaain suujua aninoain jeriha cuurureein acaauru netonai. ³² Cana Coaunera aitoonjoan que ereite, nainere nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane. ³³ Cana Coaunerate, jianacoon raotojoein nihacachene Coauneranein ne; coatiha joaereein coaunera nihei, Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru ichanaa rijijieein sacunaa jaun, ³⁴ enecurute nainere netaojiaauruha Cana Coaunera

cachaurune jana, inauheneeicha erelanaala neeunruhane. Coatiha laen jereraai ereeuruha enecurune. Aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieein rai lanaacha ere tonoraain jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine enecuru. ³⁵ Aihana jaun, cha bajanaa jerecuruha enecurune, rai lana caje bajaauruhine rai loreri asaae neein. Caohachaa leinjiin ene iriha netaojiaanaa que netinne.

³⁶ Coatiha inara janaacha nunuhetein benojoinein nihein Cana Coaunera ere. Niheichu, coatiha inaraacha nii Cana Coauneraacha beratei sirichaneein niheeiche. Nii que, itolere bana nainain ichaaoche.

³⁷ Chunocoha, Cana Coaunera aitoonjoan bera *profetanein* nenea coacuhin, Cana Coaunera Suujue aitoonjoa rijijieein nihanete, caa inara rai quiicha laenai, Cana Coaunera letononeein ichacaaunne coitucureein. ³⁸ Jana coitucueniha nete, Cana Coaunera coitucuhenihana jaun coitucunereein. Niheichu Cana Coaunera niha natiin acaentonain coitucuriaain.

³⁹ Canejeraauru, nitohanihana jaun, jataain corajeein Cana Coaunera aitoonjoan beeuche. Jiaonrihachu leecha erenaa coitucueraelanaala nenea cuhane ereeuruhane caohateeeichene.

⁴⁰ Nete cha ichaquichene rauhijiriin joenreein ichaelanaala leinjiana leinjianaain ichaquichene caohachae.

15

Oo caje ichanaa Curisitone.

¹ Canejeraauru, enane laen inara relaanulune jaan, cana ichoteraneein nenea erenaa

coaauquichene jereean. Nii inara rai canuhacha bei erenaate esenetaaichene jaun, nii aitohane rijijieein baaso ichana coacuelanaala neeiche. ² Chaaen techu, nii inara rai beratenojoin erenaa coreniha raotojoein jianacoon ichoteratenojoein neeiche. Aiha nii naitoonjoan rijijieein, baaso ichana coacuelanaala neeichene. Jana aineeichene, inacojoeinte inara relaanune bana esenetareeichelu.

³ Jaurihanejeeine, inara que nerelaanulune coitucerateeunlu. Chaen nechu, cana osa coreniha ohalu Curisitone que inara relaaunlu; ⁴ Ajeri jachu cuhane conautecuruhane janate, “Nichata janone cuhane ichanae,” naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanene rijijieein. ⁵ Chaen techu, Fedoro rai ococoe. Nii baihate, lechooncai coroatajai afosotooru rai ococoe. ⁶ Nii baihate laen ococoe saoquei fashai amurijirii cana nejeraauru rai. Tabaaaurute jaiti enanetojoein ichaaore, inae ohacoaauruha leeochoaurune saijieein. ⁷ Nii baihate ococoe Saantiaao rai. Nii caje cuaainte leeochoauru afosotooru rai ococoe. ⁸ Satononihate inae dedeeu cuhane baiha carajaaajoaain catiaain canu rai netonai ococoe, jauriaanejeein niicha ranojoein nihanune que airijiin, esinae aca cana Curuaanaa nihane coitucuhanune coina. ⁹ Nitohanihana jaunna jataen leeochoauru afosotooru fauhecaain nelateean. Cana Curuaanaa cachauru rerohecaain sorejetocaaunne jaun chanihaaun canu afosotoneein canu curuaateeuruhane coina. ¹⁰ Nena atiin jataain canu belaiha Cana

Coaunerane coreniha canuneein neeun. Nete nii canu belaiha Cana Coaunerane inacojoein aine. Nii jaunna mainajeriin amihaneen, jataain leeochoaauru amurijiriin caraajenhane aihanune que airijiin; jataain cana belaihana jaun, cacorataaniha Cana Coaunerane aina. ¹¹ Coatiha canu ichacaanecha que caohacharihei, niheichu leeochoaauru ichaane niha natiin caohacharihei. Nete laen caa caitoonjoan Cana Coaunera aitoonjoan ne. Acate nii esenetaaichelu inara.

Oo cajete ichanacure onacaauru.

¹² Canacaanune oo caje ichanaa Curisitone que inara relaacaanu. Chanuna jana chaen inara tabaauru oo caje ichanana nainiha cachane esenetaelanaala ereeure. ¹³ Oo caje ichanana naineniha cachane jana nihane, coatiha oo caje ichanarihei Curisito. ¹⁴ Niheichu coatiha nelaterihei naitoonjoan inara relaacaanune jaan, oo caje ichanaeniha Curisitone. Niheichu chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. ¹⁵ Nitohanihane chujianra nechu casajeneen Cana Coaunera que ererichaanuna, Curisito ichatihane que irihacaanune jana, esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaurune jana aitocaaanune. ¹⁶ Esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaurune coatiha oo caje ichanarihei Curisito netonai. ¹⁷ Jana oo caje ichanaeniha Curisitone, coatiha nii chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. Jerichanejeeinte inara osaacha aina ichaoriquiche. ¹⁸ Nii oo caje ichanaeniha Curisitone chujianra, nitajeeurure nii esenetaain onacauruna. ¹⁹ Curisitoaacha cohajihacache caa ichaonaa que netiinne jana,

oo caje ichanaenihane chujianra, Cana Coaunera coitucuhichuru amurijiriin cairichaaajoaain ner-ichaache.

²⁰ Nete esinae rauhijiriin oo caje ichanae Curisito. Acate jaurihanejeein ichoaichaniha oo caje ichanaelu.

²¹ Charijieein teeinti caa cana rai chauratane que leinjiin cacha coreniha turuhelu onaa. Nii rijijieein techu leinjiin cacha coreniha turuhelu, onaa caje ichanaa cachane jaanu.

²² Nii rijijieein techu Adaan coreniha saain ohe cacha, nii rijijieein techu Curisito coreniha satiin rai nereein ichaonaa.

²³ Nete laen le cachanichaachene dadaane rijijieein nerichaacheein. Curisitote nunuhe neein nereein. Nii baihate rijijieein neeurureein rai cachaauru, inae nacoauneein turuhane bana.

²⁴ Nii baihate laen nii curuanaanein nenacaauru, cocoainanacainein nenacaauru, nii nelaaetiin niha nocoenacaauru, naaonjoainuri amuritiin itajeein, rai cojoanonaa tiha Cana Curuanaa Cana Coaunera raine janate, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turureein.

²⁵ Curisitote nii rucuhecane rai ne, satiin que nejeratenacaauru, rai tijia asae neseonriaauruhane reeintiaain.

²⁶ Satononiha niicha itajeenite nii cana que nejeratanaanein nena onaa ne.

²⁷ Cana Coaunerate satiin itolere Curuaanaa nihane coina nitohanein telu niqui. Nete laen itolere Curuaanaa nihane coina aitoha Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera Curuaanaanena nainene, Cana Coaunera itolere Curuaanaanein cocoainain tihane jaun.

²⁸ Inae satiin Curuaanaa niha Curisitone coina ichaa Cana Coaunerane baihate, inae satiin itolere bijiu nihane jana, nii rai Calaohi Curisito, Cana

Coaunera rai jitaain nii itolere tiha cureein. Nii banate Cana Coaunera itolere Curuaanaanein nereein.

²⁹ Aihana jaun nii onacaauru coreniha camujuaain baotisanoinunru niriimiin. Oo caje ichanana naineniha onacaaurune, nainihei acaauru coreniha camujuaain baotisanoinichaane.

³⁰ Chanuna jana chaen, neniha ichanaa oo caje onaane jaanne saijieein, necairichaaecaache itolere bana. ³¹ Canejeraauru, esinaae rauhijiriine inetono janonaa bana ohanune rai neeun. Nii rijijieinechu raotojoein neeun, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaeranein neeichene coreniha. ³² Chaen nechua Efesoo nii necha aansai taibinae neein nenanacaauru amuritoonlu mainajeein necairichanaa coaraain. Chaque jana canu rai jelaiha caaujue nii necairichaanune. Chanuna jana neniha onaa caje ichanaa cachane jaanne, inacojoein necairichareeun. Aihana jaun chujianra, “Lenoneein, acau cohin ichaoacache, eresi onaa ajiniha,” naauruha tabaaurune rijijieein ichaorichaachena. ³³ Jiaonriha inara coritaauruhane esenetaaichene. Chunocohate inara rai, “Chanuna baaso ichaquiche. Nechu joenreein casajete nii ichaquiche. Nii jianeein caa aihacaanune rijijieein ichaaoche,” naain inara suujua auhacaaurureein. ³⁴ Aihana jaun nacoauneein caohachaain inara suujua coaraain neeuche, naosatenaa coacuhelanaala. Inara tabaaurute jaiti Cana Coaunera coitucuurene. Necoejeeichene jaan nuquene caa inara rai

aitoon.

Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru

³⁵ Tabaaurute jerihane, “Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru. Nitohanihane chatohanai quena jana jaberocore,” naaure. ³⁶ Jataain aasohachate nainere niritiin coaacane. Chaaelai ucuhe temuhacanete ohe, nii rai nucuhe ichaohin omarona nainihane coina. ³⁷ Aihana jaun coatiha canaacha temuhi nii ajaena neein omarohi. Nechu jataain aansijiin nenea cajete omarohe, tirico caje, leeocho ucuhe caje, naaonjoaain. ³⁸ Jana Cana Coaunerate Aca jerihane rijijieein teein le laurichuru rai acaauru jaberoco te. ³⁹ Coatiha saain jaberocohin neinichaachene, ita rijijieein jaberocohaacache. Cana cachanichaachenete jelai teein ne cana jaberoco. Jana lenonecurute jelai teein rai jaberoco que jaberocoore. Tajaacurute jelai teein jaberoco que jaberocoore. Ateuru netonainte jelai teein jaberoco que jaberocohin neeure. ⁴⁰ Nii rijijieein techu ne dedeeu itolere jaberocoori. Jerichanejeein techu jaberocohacoain ne itolere caa cana rai chauratane que. Nete laen nii dedeeu nenea nihane jaberoco necaohacha que necaohachain neeure. Jana caa chauratane que nenacaurute, chauratane que neeuru jaberoco caohacha que necaohachain neeure. ⁴¹ Enoto cono niha natiinte nejelauneein conohe, atene, arasijie, naaonjoaaihunri cono aina ita rijijielanaala. Jerichanejeein techu arasijieeuru niha natiin

nejelaunihacoaain conohe, ita rijijieein conohelanaala.

⁴² Nii rijiicha oo caje ichanaa onacaaaurune jaan. Rai jaberoco conautenohinte setuhe, jana rai suujue ichanana coatiha chabana setuhi. ⁴³ Jaberoco canaacha conautei nii cha que nelatihei. Jana rai suujue ichananate laen, nelateein necaohacha que necaohachaain ne. Nii jaberoco conautenohin, nii cha que nelatihei. Jana, rai suujue ichananate laen nelateein ne. ⁴⁴ Nii jaberoco conatenohinte jaberocohin bucuhin ne. Jana nii rai suujue ichananate suujue nejesinaneein ne. Nete aiha jaberocohin cachane rijijieein ne, rai suujue netonai.

⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete, “Jaurihanejeein cache nunuheneein nena Adaante cachaneein ichaoin nelu. Jana nii baiha cache satononeein nena Adaante, suujue nejesinaneein ichaonaa teraneein ne,” naain ne laenanohineein. ⁴⁶ Nitohanihane jaun coatiha suujue nejesinaneein nena ichoaichaniha niheilu. Jaberocohin nenaate, ichoaichaniha nelu. Nii baihate laen ne nii suujue nejesinaneein nena. ⁴⁷ Nii jauriaanejeein cache nenaate atane caje coaunanojoneein nelu. Jana, nii baiha nena cachate laen dede caje nenaane. ⁴⁸ Caa chauratane que nenacaauru jaberocote, nii atane caje nenaalu cache jaberoco rijijie. Jana nii dedeeu nenacaauru jaberocoorute, nii dede caje nena jaberoco rijijie.

⁴⁹ Nii cache atane caje coaunanohineein nena tocohaneein nihacachene rijijieein techu, nii dede caje nena cache tocohaneein nerichaacheein.

⁵⁰ Canejeraauru, inara raine benaa jereeun, jaberocohin bucuhin nenea cacha, Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea nainihe. Aihana jaun nii setunaa inaera, niha nii setuhelanaala nenaane jaun nenea nainihe. ⁵¹ Nena laen coitucueraelanaala nenea coitucuhichene jereeun. Coatiha saain orihacacheein. Nete laen, corenejoin niha cureein cana jaberoco. ⁵² Inae tonihane satonotiha jaihane janate, cana nota mitaain cana nota toretana rijijieein, inae tureerein Cana Coaunera Cojoanonaa. Inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane janate, ichanaa cuurureein onacaauru, inae chabana ooruhane coina que airijiin. Nii jana canate laen, corenojoin niha curichaacheein. ⁵³ Nii cana jaberoco setu rai nenaate, necoriha cureein setunaa inaa que. Jerichanejeein techu nii cana jaberoco onaa inaera nihane caje, onaa inaelanaala nenea que corerareein. ⁵⁴ Inae nii cana jaberoco setunaa inaera, setunaa inaa que coreraain, nii cana jaberoco onaa inaera netonai onaa inaa que necorihane janate, inae Cana Coaunera quiricha cuhane, “Onaate corenojoinne, chabana onaa inaa que. ⁵⁵ Chu neeinte onaa. Itolere amuritiin nenea jerei. Onaa, chu ne cachaauru cairichaeriine jaan,” naain laenanoineein nihane que tureerein. ⁵⁶ Nii cacha cairichaa onaane jaante osa ne. Jana nii inoanlu rauhi, acaauru aitoonjoante nii osa laraajaera ne. ⁵⁷ Nariha Cana Coaunera. Cana Coaunerate, nii onaanaja itajerate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

⁵⁸ Canejeraauru, aihana jaun nii baaso coacuelanaala, raotojoein itolere bana neeuche. Itolere bana, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein neeuche. Inarate, Cana Curuaanaa aina jiniiquii canaacha ichai inacojoein neni-hane coitucuhiche.

16

Coriqui taojiaauche cana nejeraauru rai.

¹ Canaacha esenetai esenetaeraneein nenacaauru- cana nejeraauru rai coriqui taojiaaichene, Galasia bataneun nenacaauru, Cana Coanera coitucuurerauru relaanulune rijijieein ichacuche. ² Tomiho bana nainein, inara amihaneeo coreniha inaraacha eruujuei neleru rucuhacuche jelai teein, nabana turuhanune janaacha taojiana coaauquichene coataa. ³ Aihune inae turuhanune bana, inaraacha letoaenenuuru cachaauru letoae, acaauru rai quiricha laenaain teein, nii coriqui inaraacha taojiai aina amaain teuruha cana nejeraauru raine caina. ⁴ Canuhetonai cunaa jerichaaunnena, acaauru aina jiniiquiin curichaanuhin.

Coriintoote cunaa jere Faboro.

⁵ Inae inara rene turuha uhanunena, Masedonia batane jeloon cuhin, caje coaunein laen Coriinto turoreeunni. ⁶ Jerihanena, carajaojoaain inara aina nereeeunni. Nainichaaunena inara aina nereeeunni, situha elohenane reeintiaain. Nii banate, canu coroatajanena naineriquicheein, jelai caje chunijiun cunaa jerichaaunne. ⁷ Coatiha

canu situneeicha inara coana jerihaaun. Nii jaunna inara aina carajaeriin nena jereun, jeriha Cana Curuaanaa ne. ⁸ Nena laen Efesoo nereeunni, Feentecosetesi janonaa bana que tiaaajoaain. ⁹ Aiha jataain ecu Cana Curuaanaa rai amihanihanune, caohachaaain mituha canu amihaneonne rai nihane jaun. Arajiin caque nejeratenaaneein neeuruhane saijieeinna aicheeunni.

¹⁰ Inae inara rene turuha Timoteeone caohachaaain raauchete raotojoein inara aina neeine. Acaentonainte jerichanejeein canu rijijieein Cana Curuaanaa amihaneon ichana coitucue. ¹¹ Aihana jaun jiaonriha chuni nere tonoraenihane. Raujiaaincha namu que coroatajanecuchete nii chaque situhelanaala raotojoein canu coaraa uhine. Cauna leeochoaaauru canejeraauru aina cohajihacaanu.

¹² Canejera Aforo netonai raine maajeeinne niq̄ui aitoon, leeochoauru cana nejeraauru aina uhin inara coaraa uhane coina. Nete unaa jerene. Caa baiha nainihane banate ureein.

Satononihate necoe Faboro.

¹³ Caohachaaain nainaain necohalajiin, itolere que laraajiin baaso ichana coacuelanaala neeuche. ¹⁴ Chaelai ichaquiche leeochoauru raine, jataain belaaain corajeein ichacuche.

¹⁵ Canejeraauru, inarate rai naraaichuru aina curuaequuin jauriaanejeein Cana Coanera esenetaalu Esetefana, Acaiha batane quene coitucuhiche raotojoein. Chaen techu acaauru nii cana nejeraauru coroatajaneraneein neeure, canaacha esenetai coitucuuruhane

coina. ¹⁶ Nitohanihana jaunna nii Cana Coaunera coitucuurera aina, satiin acaauru coroatajaneraaurune maajeen, que inara suujua acatequichene jereeun.

¹⁷ Jataainne rachoojoeun inara aina nenihanune jana, canu rene turuuruha Esetefana aina Forotonato, Acaico, naaonjoainurine jaun.

¹⁸ Acaauru ainate raotojoeen nedae casuujua, jerichanejeein inara rijijieein aihuruhane jaun. Acaauru rijijieein caohachaaain nenacaauru cachaauru coitucuhin neeuche. ¹⁹ Asia batane que nenacaauru Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinunrute inara coaacure. Aquila,

Firisila, chaen rai loreri asae netaojianacaauru naajoainunrite inara coaacure, Cana Curuaanaa Curisito coreniha. ²⁰ Satiin cana nejeraaurute inara coaacure. Raotojoeen ita rene turuhichene ita raain neeuche. ²¹ Canune Faboroneein inara rai canu raajenihane cacoi

que caa laenaan inara coacuhin. ²² Chunocoha Cana Curuaanaa belainihane, baaso jana nijiaoine. Inae cataainjian Cana Curuaanaa. ²³ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rai caohachaaain neeinchene jaanu teeine. ²⁴ Satiin inarane jataain belaihun cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha.

Cana Coaunera Ere
New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Urarina

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Urarina [ura], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Urarina

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

b7ea44d4-3dbd-507b-9a19-256b56fe9b07